

קייס אדיסו בינסאי ביאדגלין
Kes Adisu Biyadeqlin Baynesagn

00:00:00:24 00:00:05:24

שמי המלא הוא קס אדיסו
ביאדגלין בינסאי.

00:00:08:15 00:00:15:22

לאבי קוראים קס
ביאדגלין בינסאי מלקו, ז"ל.

00:00:16:13 00:00:23:05

לאימי קוראים אברו סנבטו ניגוסה.

00:00:24:22 00:00:29:01

על אילן היוחסין...

00:00:29:02 00:00:33:08

אילן היוחסין שלי, אני יכול
לפרט על מה שאני יודע.

00:00:33:11 00:00:42:10

קס ביאדגלין בינסאי מלקו אבל,
יש הרבה שאני לא זוכר מעבר לזה,

00:00:42:12 00:00:55:03

ממשיך מ-"אילו" עד גדעון.
חבל שאין לנו רשימה כתובה של השושלת.

00:00:55:09 00:01:03:14

מצד אימי, אברו סנבטו ניגוסה סימר-אגזר.

00:01:05:06 00:01:08:10

באיזו שנה נולדת?

00:01:08:13 00:01:21:03

נולדתי ב-1948 לפי
הספירה האתיופית.

00:01:23:06 00:01:26:04

איך קוראים לאזור שבו נולדת?

00:01:26:09 00:01:34:05

לאזור קוראים "סמיין מנאטה",
ולמקום הספציפי קוראים "ציברה".

00:01:36:19 00:01:39:22

"ציברה" ...
- קוראים לזה "ציברה".

00:01:40:01 00:01:47:19
זה מקום של נזירים
ומאמינים אדוקים.

00:01:47:21 00:01:51:14
מה היה עיסוקך באתיופיה?

00:01:51:15 00:02:07:06
מגיל שבע אבא שלי לימד אותי
לימודי דת ליד בית הכנסת.

00:02:08:18 00:02:23:19
משם המשכתי והתקדמתי בלימודים,
"דאווית", "ארדט" ותנ"ך.

00:02:23:20 00:02:31:15
קוראים את כל זה בשפת געז,
קס אחד מקריא וקס אחר מפרש.

00:02:31:21 00:02:45:12
אבא לימד אותי גם געז. לפני
שהתחננתי הייתי עובד גם בחקלאות.

00:02:46:16 00:02:54:15
לפני זה גם הייתי רועה צאן
הייתי שומר על כבשים, עיזים ופרות.

00:02:54:24 00:02:58:04
לאחר מכן עברתי לחקלאות,
לעבודות שדה.

00:02:59:24 00:03:09:06
ביום הייתי עובד בשדה ובלילה הייתי
לומד. כך עשו גם ההורים שלנו.

00:03:09:08 00:03:15:10
למדתי את התפילות,
הייתי מתפלל עם אבא שלי,

00:03:20:12 00:03:31:07
כך למדתי את התפילות בעל פה.
בבוקר הייתי קורא ב-"דאווית",

00:03:31:17 00:03:35:22
בשפת געז או באמהרית.
כך אבי לימד אותי.

00:03:39:18 00:03:52:01
תלמידי דת, עד שהם מתחננים, נקראים
"דיאקון", אחרי שנישאים נקראים קס.

00:03:52:13 00:04:04:11

אני שירתי בבתי כנסת
כדיאקון לפני שהתחתנתי.

00:04:04:17 00:04:04:20

באתיופיה, לפני שנהייתי קס, הלכתי
לחתונות ב-"קבלה" (תקופת חתונות),

00:04:04:20 00:04:18:06

הייתי משמש כשושבין,
היו הרבה אנשים שידעו לשיר טוב,

00:04:19:08 00:04:28:07

לאחד מהם קראו מספינט באיימוט,
הוא היה שר נהדר וכולם הכירו אותו.

00:04:29:16 00:04:36:04

היה עוד אחד בשם אברה מולא,
וגם אני הייתי שר יחד איתם.

00:04:36:23 00:04:41:14

זה היה לפני שמוניתי.
- כלומר, לפני נהיית קס.

00:04:41:17 00:04:45:12

כן.
אנחנו נרחיב על זה בהמשך.

00:04:45:20 00:04:51:02

למה קראו לך בשם אדיסו ביאדגלין?
כלומר, למה קראו לך אדיסו?

00:04:51:03 00:05:05:09

קראו לי אדיסו כי לפניי נולדו להם
רק בנות, אבא שלי רצה שייולד לו בן.

00:05:05:12 00:05:11:14

אבל אימי תמיד אמרה, הכול מלמעלה,
מה שיהיה יהיה, נקבל אותו באהבה.

00:05:11:19 00:05:18:09

נולדו להם ארבע בנות ברצף,
ואחר כך אני נולדתי.

00:05:18:23 00:05:26:10

לכן קראו לי אדיסו (חדש)
כי נולד הבן הראשון, חדש.

00:05:26:12 00:05:30:06

כמה אחים ואחיות יש לך?

00:05:31:14 00:05:42:03

ארבע אחיות גדולות ממני,
אני הבכור מבין הבנים, יש עוד אח.

00:05:42:07 00:05:51:01

היו עוד שני אחים שנפטרו כשהיינו
באתיופיה. נפטרו מ-"אנקליס" (מגפה).

00:05:51:02 00:05:54:04

במה ההורים שלך עסקו לפרנסתם?

00:05:54:06 00:06:01:23

אבא שלי היה קס, למד אצל קסים
חשובים ומקצועיים,

00:06:02:02 00:06:13:23

הוא למד אצל קס בשם נביא קנדה,
קס זה שימש גם כשופט בתקופה מסוימת.

00:06:14:00 00:06:23:05

אנשים היו נשבעים בשמו
בעת עשיית משפט וצדק.

00:06:23:07 00:06:29:17

היה עוד קס חשוב שאצלו למד, קס בשם
יאנטה טמינו, ועוד אחד בשם אבא רובל,

00:06:30:02 00:06:39:13

הוא גם היה קס גדול,
הוא היה דודו של אבי.

00:06:39:15 00:06:44:16

אם מישהו אומר "בשם הנביא קינדה",
ניתן לדעת שהוא אומר רק אמת.

00:06:44:17 00:06:46:23

מה זאת אומרת?

00:06:46:23 00:06:53:24

כלומר נביא קינדה נחשב לשופט מהימן,
במיוחד בתקופה עכורה של שחיתויות.

00:06:54:00 00:07:00:19

הוא היה איש דת וגם שופט.
הוא היה בעל מעמד גבוה.

00:07:00:21 00:07:13:00

כמו ששמאל הנביא היה גם כהן

וגם נביא. כך קרה גם כאן.

00:07:13:03 00:07:20:21
כמו שאפשר להגיד שמואל הכוהן וגם
שמואל הנביא. נביא קינדה היה כזה.

00:07:21:01 00:07:24:24
ספר לי גם על אימא שלך.

00:07:25:05 00:07:36:04
אימא שלי, זיכרונה לברכה,
ואבא שלי, זכרונו לברכה...

00:07:36:05 00:07:57:23
אימי גדלה אצל ההורים שלה עד גיל המצווה,
אז התחתנה עם אבי, קס ביאדגלין בינסאי.

00:07:57:24 00:08:08:12
הם קיבלו הכשרה וברכות
מהקסים הגדולים והתחתנו.

00:08:08:14 00:08:26:04
היא הייתה הראשונה שלו והוא היה
הראשון שלה, כפי שהתורה מצווה.

00:08:26:05 00:08:37:09
אימי עסקה בעשיית חוטים לאריגה,
בהכנת אוכל ובקבלת אורחים כבית אברהם.

00:08:37:11 00:08:41:03
אימי אהבה לקבל אורחים,
להגיש להם אוכל ושתייה.

00:08:41:03 00:08:54:19
היא גם עזרה בעבודות שדה.
כך הסבירה לנו, הילדים.

00:08:54:21 00:08:58:18
גידלו אותנו טוב מאוד,
דאגו לנו לכל דבר.

00:08:58:19 00:09:04:14
מאז שאתה זוכר את עצמך,
מה לימדו אותך בבית?

00:09:04:15 00:09:07:05
כלומר מה העבודה הראשונה
שלימדו אותך לעשות.

00:09:07:06 00:09:15:06

העבודה הראשונה שלי,
עד שהתחלתי לעבוד בחוץ,

00:09:15:07 00:09:21:00
הייתי הולך לבית כנסת עם אימי,
הייתי לומד אותיות אלפבית,

00:09:21:03 00:09:30:16
כשהחברים שלי הלכו לשמור על עיזים
או על פרות הייתי הולך איתם.

00:09:30:17 00:09:36:24
גם בחורף וגם בקיץ, הייתי הולך
עם החברים לרעות צאן,

00:09:37:01 00:09:38:07
אני זוכר את זה.

00:09:38:08 00:09:43:00
באיזה גיל התחלת לעסוק בזה?
- בערך בגיל 12.

00:09:43:02 00:09:56:23
באתי ופיה מתחילים לעבוד בחקלאות בגיל
קטן, אני התחלתי בגיל קטן מאוד.

00:09:57:10 00:10:02:13
הייתי בערך בן 15 כשהתחלתי
לעבוד בשדה.

00:10:02:20 00:10:07:24
כמו שאמרתי לך מקודם,
במקביל למדתי גם לימודי קס.

00:10:08:01 00:10:10:20
למדתי בשעות הערב והלילה?

00:10:10:21 00:10:18:01
כן, למדתי בשעות הערב לימודים בעל פה
ולפנות בוקר למדתי תורה וספרי תנ"ך.

00:10:18:03 00:10:26:06
כשהיית שומר על הצאן עם החברים שלך,
אלו משחקים הייתם משחקים?

00:10:26:14 00:10:45:01
סיפרנו בדיחות, סיפורי בדיה, חידות.
היינו מתחרים בהסברת סיפורי דרש ופשט.

00:10:45:09 00:10:52:04

אנחנו החברים היינו מתחרים
גם בפתגמים ובסיפורים ובתפילות.

00:10:52:07 00:10:58:04
התחריתם ביניכם לבין עצמכם?
-כן, בינינו. כדי ללמוד יותר טוב.

00:10:58:10 00:11:12:18
גם בתקופת הקציר וניכוש העשבים,
היינו מתחרים מי עשה יותר עבודה.

00:11:12:23 00:11:15:10
העבודות היו קשות באתיפיה.

00:11:15:12 00:11:21:14
בתקופת הקציר וניכוש עשבים,
עובדים יומם ולילה.

00:11:21:17 00:11:23:00
בתקופת הקציר יש הרבה עבודה,

00:11:23:02 00:11:26:14
צריך לקצור מהר מאוד
לפני שהגרעינים ינשרו,

00:11:26:16 00:11:30:23
צריך לשמור על היבול מקופים
ומחיות בר אחרים,

00:11:31:00 00:11:37:15
זורעים סוגים שונים במקומות
שונים וצריך לדאוג לאסוף את הכול.

00:11:37:17 00:11:46:06
יש חיטה, שעורה, אפונה,
ושעועית במקומות שונים.

00:11:46:06 00:11:50:00
אם לא אוספים כל אחד בזמן המתאים,
הזרעים נופלים על הקרקע.

00:11:50:02 00:11:57:03
לכן היינו עושים תורנויות בין החברים,
היום אצל מישהו ולמחרת אצל מישהו אחר.

00:11:57:23 00:12:05:24
היה בית ספר באזור שגדלת בו?
- לא היה. היינו לומדים בבית כנסת.

00:12:06:04 00:12:14:05

הקסים הגדולים היו שם, הם לא
הסתובבו עם כולם וגרו במין בידוד.

00:12:14:06 00:12:21:05
היינו הולכים אליהם ולומדים מהם.
בנוסף הייתי לומד גם מאבא שלי.

00:12:21:07 00:12:26:12
אמרת שגדלת במקום
שנקרא "צברה", נכון?

00:12:26:15 00:12:29:01
נכון, קוראים למקום "צברה".

00:12:29:04 00:12:36:05
איך נראה המקום?
כמה אנשים בערך היו גרים שם?

00:12:36:06 00:12:48:10
המקום נראה ירוק,
עם הרבה הרים ועמקים.

00:12:48:21 00:12:58:09
גם בקיץ מגדלים שם יבולים. היו שם
צינורות השקיה לגידול יבול בקיץ.

00:12:58:09 00:13:07:19
זה מקום מאוד יפה.
היו שם כמאה בתי אב.

00:13:07:22 00:13:12:20
היהודים גרים בצד אחד
והנוצרים בצד אחר.

00:13:12:22 00:13:21:07
לא היה מעורב. הנוצרים גרים
במרחק מה מאיתנו במקום שנקרא "ברקו".

00:13:21:12 00:13:27:01
הנוצרים באזור שלנו
היו אנשים טובים,

00:13:27:06 00:13:32:15
שמענו שבמקומות אחרים
מנעו מיהודים לעבד אדמה ביום א'.

00:13:32:16 00:13:37:14
אבל אצלנו לא מנעו מאיתנו לעבוד
בימי החג שלהם, יכולנו לעבוד.

00:13:37:15 00:13:45:18
גם כשבחרים שופטים, בחרים
באופן שווה בין הנוצרים ליהודים.

00:13:45:22 00:13:51:05
כשאורחים נוצרים מגיעים לבית יהודי,
הם לא נכנסים לבית, אלא נשארים בחוץ,

00:13:51:05 00:14:05:03
בסככה שמיועדת לכך, יש שם כוסות ומים,
הם ישנים בסככה, אסור להכניס אותם לבית.

00:14:05:06 00:14:11:09
בקציר, עובדים איתנו בתורנויות.

00:14:11:12 00:14:15:02
לפני הרבה שנים, יהודים
לא היו אוכלים אוכל של נוצרים.

00:14:15:03 00:14:23:00
אבל עם הזמן חלק מהיהודים שעבדו
איתם, התחילו לאכול יחד איתם.

00:14:25:08 00:14:30:07
"צברה", המקום בו נולדת,
יש פירוש לשם זה?

00:14:30:08 00:14:40:24
זה על שם קס גדול בשם
אבא צברה צגה-עמלק.

00:14:41:05 00:14:46:09
אפילו יש כאלה שמאמינים
שהוא עלה השמימה ונעלם,

00:14:46:12 00:14:56:20
המקום נקרא על שמו,
אבא צברה צגה-עמלק.

00:14:56:22 00:15:06:23
יש סיפור מיוחד על המקום?
האם שמעת דברים כאלה?

00:15:06:24 00:15:09:01
על המקום הספציפי הזה?
- כן.

00:15:09:18 00:15:15:17
כמו שאמרתי לך, היה שם בית כנסת מאוד
גדול, הקסים הצדיקים היו גרים שם,

00:15:15:18 00:15:18:06
היו מעלים קורבנות.

00:15:18:06 00:15:32:13
כשאנשים באים ומתוודים שחטאו,
מביאים כבש ועז בני שנה,

00:15:32:14 00:15:39:08
שוחטים את שניהם, את הבשר
של העז שורפים ואת הכבש אוכלים.

00:15:39:10 00:15:46:00
הם היו מקפידים על זה והיו מלמדים.
זה היה בית כנסת גדול מאוד.

00:15:48:15 00:15:53:18
אבא שלי היה מקפיד
כמו הקסים הצדיקים.

00:15:53:20 00:15:55:09
בבית הכנסת הזה?
- כן

00:15:55:10 00:15:57:24
הוא היה קרוב אליכם?
- כן, היה קרוב אלינו.

00:15:58:01 00:16:02:08
זה היה מקום מתוחם שאף אחד אחר
לא רשאי להיכנס אליו סתם כך.

00:16:02:10 00:16:06:02
מי היה בשלטון באתיופיה
באותה תקופה?

00:16:06:03 00:16:10:10
את מתכוונת מי היה השליט של המדינה?

00:16:10:12 00:16:12:03
כן, מי היה המנהיג של המדינה?

00:16:12:05 00:16:21:00
זה היה הקיסר היילה-סלאסה.
אני נולדתי בתקופת כהונתו.

00:16:21:03 00:16:24:24
איך מזג האוויר?
- מזג אוויר מאוד נעים.

00:16:25:21 00:16:29:22
היה מאוד נוח, לא היינו חולים,
לא הכרנו אף רופא.

00:16:29:24 00:16:32:17
אלוהים היה הרופא היחידי שלנו.

00:16:33:16 00:16:40:08
מזג אוויר נוח, לא חם מדי בקיץ
ולא קר מדי בחורף.

00:16:41:00 00:16:48:15
אבא שלי לא רצה לעזוב את המקום, אחרי
שאני באתי לאדיס אבבה, חזרתי אליו

00:16:48:16 00:16:51:24
ושכנעתי אותו לעלות. הוא אמר שהוא
מעדיף למות באתיופיה ולהיקבר שם.

00:16:52:02 00:16:54:12
הוא היה אומר, המקום הזה
הוא כמו ירושלים.

00:16:54:14 00:16:55:06
הוא סירב לעלות?

00:16:55:08 00:16:58:08
כן, לא רצה.
זקני הקהילה באו לשכנע אותו.

00:16:58:09 00:17:04:00
הוא איים להתאבד, ליפול לתוך תהום
שם שהקסים הצדיקים נפלו ומתו.

00:17:04:01 00:17:07:09
הוא אמר שמעדיף למות שם, שעופות
טרף יאכלו את גופתו, מאשר לעזוב.

00:17:07:10 00:17:13:15
אחרי הרבה ניסיונות שכנע של
מבוגרים נוצרים, הוא השתכנע.

00:17:13:17 00:17:19:10
אם לא הייתי חוזר אליו
מאדיס אבבה הוא לא היה עולה.

00:17:19:11 00:17:24:20
העליתי הרבה יהודים,
הגעתי לכלא בגלל זה.

00:17:24:24 00:17:29:24
אבא שלך אהב את המקום
עד כדי כך שאמר שזה כמו ירושלים?

00:17:30:01 00:17:38:03
כן. הוא היה אומר שירושלים
היום אינה קדושה, היא טמאה,

00:17:38:05 00:17:42:21
אנחנו נעלה ארצה
כשהיא תיטהר מהטומאה.

00:17:42:22 00:17:49:04
היום כולם שם עובדי אלילים,
חסרי אמונה ודת,

00:17:49:07 00:17:52:20
ירושלים היא לא אותה ירושלים,
היא נעלמה. לכן אמות פה! היה אומר.

00:17:52:21 00:17:57:08
הוא היה קורא בתנ"ך,
הוא היה צמוד לדברי הנביאים.

00:17:57:09 00:18:02:02
הוא היה יודע על ירושלים
כאילו שהוא גר בירושלים.

00:18:03:01 00:18:12:09
באיזה גיל התחתנת?
- בערך בגיל 19-20.

00:18:12:11 00:18:17:23
כמה ילדים יש לך היום?
- יש לי 14 ילדים.

00:18:18:00 00:18:33:12
באתיופיה, הורים הולכים לבית הכלה
ומבקשים מהוריה לחתן אותה לבנם.

00:18:33:13 00:18:37:15
קוראים לזה "איצ'ונ'א".
איך אומרים בעברית?

00:18:37:17 00:18:38:19
שידוך.

00:18:38:24 00:18:44:12
אחרי השידוכים, מחכים
הרבה זמן עד הנישואין.

00:18:44:17 00:18:48:13
זה יכול לקחת שנתיים-שלוש.
לא נפגשים ולא מתראים,

00:18:48:16 00:18:52:16
אבל יודעים שהם משודכים.

00:18:52:20 00:19:05:06
עושים מסיבה גדולה, מזמינים
אורחים רבים ומשפחה ואז מתחתנים.

00:19:05:08 00:19:09:21
אני התחתנתי כך, כמו
שהורים שלי התחתנו.

00:19:10:05 00:19:13:17
מסיבת חתונה חייבת להיות
רק בתקופת הקציר?

00:19:13:18 00:19:17:05
כן, כי בתקופת זו יש מספיק
אמצעים, יש מספיק אוכל,

00:19:17:06 00:19:25:11
יכול לקרות מצב שבו יש בצורת ואין אוכל,
לכן אי אפשר לעשות מסיבת חתונה.

00:19:25:12 00:19:28:13
גם אצלך התהליך היה כזה?

00:19:28:14 00:19:32:24
כן, ההורים שלי הלכו לבית הכלה,
וביקשו מההורים שלה.

00:19:33:00 00:19:35:08
לפני זה אף פעם לא ראית אותה
ולא הכרת אותה או ידעת מי היא?

00:19:35:10 00:19:40:19
לא, לא הכרתי אותה.
- לא ידעת מי היא!

00:19:42:11 00:19:49:10
איזה שירים היית שר
ומתי ואיך התחלת?

00:19:51:05 00:19:58:01
לפני שהתחתנתי, כמו שאמרתי לך,
הלכתי לחתונות כשושבין של לחברים,

00:19:58:02 00:20:02:19
היינו הולכים לאזורים רחוקים
כמו "שואדה" ו-"ג'אנמורה".

00:20:03:01 00:20:06:22
לפעמים היינו צריכים
ללכת גם יומיים שלמים

00:20:06:23 00:20:09:22
כדי להגיע לבית הכלה
ולהביא אותה לבית החתן.

00:20:09:22 00:20:14:21
מי שנבחרו להיות שושבינים
הם אלה שיודעים לשיר.

00:20:14:23 00:20:19:05
יש תפקידים שונים לשושבינים,
אחד מהם הוא לשיר.

00:20:19:07 00:20:25:14
גם צריך להיות רקדן טוב, אסקסטה,
(ריקוד אתיופי, ריקוד עם הכתפיים)

00:20:25:16 00:20:29:15
מי שמוכשר בתחומים האלה נבחר
כשושבין והולך עם החתן לבית הכלה.

00:20:29:17 00:20:39:20
אני הייתי שושבין, הייתי שר ורוקד.
ברוך השם היה לי קול שירה מדהים.

00:20:39:21 00:20:49:24
אבל היום כבר אני לא שר טוב.
הייתי מתופף בתוף ושר, עושה אסרט.

00:20:49:24 00:21:00:01
אסרט זה שאני שר ואחרים שרים אחריו.
יש כמה שרוקדים בזמן הזה.

00:21:00:03 00:21:06:12
כלומר?
- הם מסדרים את הלבוש ורוקדים עם הכתף.

00:21:07:13 00:21:12:20
באיזה גיל התחלת ומי לימד אותך?

00:21:12:21 00:21:23:12
לא צריך מורה כדי ללמוד.

"אלאו מלא מלא, מלא".

00:21:23:13 00:21:28:07
משבחים את הורי הכלה והחתן
דרך שירים ששרים.

00:21:28:10 00:21:43:13
אם הכלה, שאלה לי אלייך, האם הטלה
(בירה אתיופית) שהכנת, זה ערק או יין?

00:21:43:20 00:21:52:01
אין זה יין, אלא ערק.
(ערק נחשב יותר טוב מיין)

00:21:52:04 00:21:58:05
אמרת שכשהולכים להביא את הכלה,
שרים שיר אחר?

00:21:58:06 00:22:09:01
כן, שרים שירים שונים ו-"קררטו"
ו-"שיללה" (שירים פטריוטים).

00:22:09:03 00:22:14:00
אחרי ששרים את זה, ההורים מוסרים
את הכלה לידי החתן והשושבינים.

00:22:14:02 00:22:17:18
תשיר משהו לדוגמא,
כמו שהתחלת מקודם.

00:22:18:24 00:22:27:05
יש אחד שעושה את ה"קררטו",
ואחד אחר שעושה "פוקרה"

00:22:27:06 00:22:32:20
נותנים כסף לאחי הכלה,
לכלה ולחתן.

00:22:33:07 00:22:42:12
לאחר מכן יוצאים משם
לכיוון בית החתן.

00:22:42:13 00:22:43:18
איך שרים בזמן שעובדים?

00:22:43:19 00:23:05:19
"הו בל גברה, הו בל גברה"
- מה זה אומר? מה זה נותן לעובדים?

00:23:05:21 00:23:09:01

זה אומר: חזק ואמץ החקלאיים!

00:23:09:02 00:23:14:14
זה יחד עם השתייה החריפה, טלה,
מדרבנים אותם לעבוד יותר טוב.

00:23:14:16 00:23:32:03
זה נותן להם כוח לעבוד יותר מהר.
כך עושים עד הערב.

00:23:32:04 00:23:35:11
ממשיכים עד שמסיימים את כל העבודה?

00:23:35:12 00:23:41:09
כן, עד שקוצרים את כל היבול,
צריך לדרבן אותם שיעבדו יותר מהר.

00:23:41:19 00:23:52:24
עושים זאת בשירים. מי ששר, רוקד
ועושה "קררטו", עומד מקדימה.

00:23:52:24 00:23:55:10
הם באים לשם כדי לשיר לצד העובדים?

00:23:55:10 00:23:57:15
כן.
- משלמים להם על זה?

00:23:57:15 00:24:01:17
לא, לא מקבלים תשלום על זה.
כל אחד עושה זאת בתורו.

00:24:01:18 00:24:07:05
בתור שלהם העובדים יגיעו אליהם
ויעבדו אצלם. אלה תורנויות.

00:24:10:02 00:24:13:22
מה קורה בזמן מלחמה?

00:24:13:23 00:24:22:05
אני לא נלחמתי אף פעם
אבל אחי היה חייל ונלחם הרבה.

00:24:22:07 00:24:26:15
השבח לא, הוא חזר בשלום.
זה אחי הקטן, קוראים אבבה.

00:24:26:17 00:24:29:10
כיום הוא גר בנתניה,
הוא שירת בצבא אתיופיה.

00:24:29:10 00:24:33:04
אני הלכתי לכיוון הדת,
ללימודי קס, ולא הייתי חייל.

00:24:33:05 00:24:42:24
אבל על שירי "קררטו" יכול
לשיר את מה ששמעתי מאחרים.

00:24:43:03 00:25:00:17
בתקופת שלטון "דרג" הייתי קס,
אבל כדי להציל את עצמי

00:25:01:23 00:25:16:02
הייתי חייב ללמוד גם דברים אחרים.
כשאחי הלך לצבא, אני טיפלתי בהוריי.

00:25:16:03 00:25:23:19
מפני שאחי הלך לצבא,
לקחו את אבא שלי וקנסו אותו בכסף.

00:25:23:24 00:25:27:18
מי קנס אותו, ה-"דרג"?
- האהפ"ה, מתנגדי השלטון.

00:25:27:18 00:25:30:04
כי אחי היה בצבא האתיופי,
תחת שלטון "דרג".

00:25:30:05 00:25:35:02
זו הסיבה שלקחו את אביך וקנסו אותו?
- כן, בדיוק, זו הסיבה.

00:25:35:14 00:25:47:19
קררטו:
אנחנו מאיימים כי אנחנו צלפים מעולים,

00:25:48:00 00:25:53:19
הם מאיימים שלא יתנו לנו
לירות אף לא כדור אחד.

00:25:53:21 00:26:00:23
התקבצו ניצים ואוכלי פגרים,
ליום בו ניפגש אחרי כל חילופי האיומים,

00:26:00:24 00:26:04:23
כי יהיה לכם הרבה בשר והרבה פגרים.

00:26:05:13 00:26:11:20
שירת נשים בהגעת השושבינים לבית החתן:

הכניסה לבית סגורה, איך תיכנס בדיוק?

00:26:12:01 00:26:20:00
אתה מאובטח היטב, היכן אתה?
כך שרות נשים.

00:26:20:03 00:26:27:06
אחרי זה בבית הכנסת, רק הקסים
התפללו, כל השאר לא עשו כלום.

00:26:27:07 00:26:38:09
אבל כשמתחילים השירים, כל אלה
שלא עזרו בתפילה, מתחילים לרקוד.

00:26:40:16 00:26:46:11
אנשים צחקו עליהם,
אין צורך במורה לשירה,

00:26:46:15 00:26:54:11
אבל יש צורך בקסים ללמוד תפילה,
אז מי לימד אתכם לשיר ולרקוד?

00:26:55:13 00:27:01:24
הם לא עוזרים בתפילה אבל
מצטרפים לשירים ולריקודים.

00:27:02:01 00:27:04:12
כך אמר להם איש מבוגר אחד.
- יפה אמר.

00:27:08:17 00:27:17:23
באיזה שלב ידעת שיש לך קול יפה
ושאתה יכול להיות שושבין ולשיר?

00:27:17:24 00:27:23:18
אנשים אמרו לך שיש לך קול יפה?
מה ההורים שלך אמרו על זה?

00:27:23:20 00:27:32:24
אבא שלי היה שר, היה לו קול מדהים.
הקול שלי הוא בדיוק כמו אבא שלי.

00:27:34:02 00:27:40:04
בבית כנסת, הקול של אבא שלי
נשמע שונה ומיוחד מכל שאר הקסים.

00:27:40:07 00:27:49:08
אמרו שיש לי קול כמו של אבי,
הייתי שומע את זה מהמבוגרים.

00:27:50:01 00:27:59:02
כדי להתפלל לא מספיק רק קול יפה,
צריך גם ללמוד את התפילה,

00:27:59:05 00:28:06:17
אבל שירים בחתונות
לא צריך ללמוד ואין צורך במורה.

00:28:07:01 00:28:16:02
למשל בחתונה יש "קשר קואנטה",
"איגר מיזה", שושבין לחבר,

00:28:16:03 00:28:26:07
החתן שם קישוטים על הראש ואני הייתי
"איגר מיזה, קשר קואנטה" ומקושט בראש.

00:28:26:11 00:28:35:19
אמרו לי לשיר, לנסות לשיר,
וכשרתי אמרו לי שאני שר טוב.

00:28:35:20 00:28:40:11
שיש לי קול יפה.
מאותו רגע התחלתי להתפרסם באזור.

00:28:40:16 00:28:44:06
אנשים הכירו אותי בתקופות החתונות.

00:28:44:11 00:28:47:22
עם השושבין שסיפרתי לך עליו
לפני זה, הינו שרים בתור,

00:28:47:23 00:28:53:06
בכל פעם שאחד מתעייף, השני מתחיל.

00:28:53:07 00:28:57:04
אמרת מקודם "איגר קשרה",
מה זה אומר?

00:28:57:05 00:28:58:09
"איגר מיזה"?
- כן.

00:28:58:09 00:29:04:10
"איגר מיזה", זה שושבין
שמקשט את הראש כמו החתן,

00:29:04:11 00:29:11:05
תפקידו לדאוג לכלה לאורך החתונה.

00:29:11:07 00:29:20:03

אני והחתן כורתים ברית ואנחנו נראים
אותו הדבר, כמו אחים מאותו הרגע.

00:29:20:04 00:29:24:23

כמו אחים מאותה אימא ומאותו אבא!
כך כורתים ברית אחים.

00:29:25:01 00:29:33:19

אחרי כריתת ברית, שבועה,
אנחנו הופכים להיות אחים.

00:29:35:01 00:29:43:09

יש מקרים שהולכים מרחקים
ארוכים, הליכה של יומיים-שלושה,

00:29:43:13 00:29:45:08

איך אתם מעבירים את הימים הללו?

00:29:45:10 00:29:51:15

אנחנו הולכים ברגל,
לוקחים סוס בשביל הכלה.

00:29:51:17 00:29:54:23

מעלים אותה על הסוס ולוקחים אותה.

00:29:54:24 00:30:00:11

בעליות וירידות קשות,
השושבינים לוקחים את הכלה על הגב.

00:30:00:13 00:30:04:12

לוקחים אותה שק קמח!
-כן.

00:30:04:24 00:30:13:14

הכלות מספרות אחרי זה מי היה נוח
כשלקח אותה על הגב ומי היה פחות נוח.

00:30:14:01 00:30:19:04

יש כאלה שהגב שלהם לא נוח?
- כן, יש כאלה.

00:30:19:10 00:30:22:21

אתם שרים בדרך לבית הכלה?
- כן. שרים בדרך.

00:30:22:22 00:30:27:14

אתם נחים הרבה בדרך?
- כן. לוקחים לנו גם צידה לדרך.

00:30:27:15 00:30:36:16

שותים מים מהנהרות שבדרך.
אוכלים לחם תוך כדי הליכה.

00:30:36:17 00:30:41:06
שרים לאורך כל הדרך.

00:30:41:08 00:30:48:08
אם שודדי דרכים או אנשי ביטחון
רואים חתן וכלה, לא נוגעים בהם.

00:30:48:18 00:30:52:24
אפילו מאחלים מזל טוב
והולכים איתם מרחק מסוים.

00:30:53:02 00:30:54:05
באמת?
- כן.

00:30:54:07 00:30:56:21
היית עד בעצמך למקרה כזה?
- כן, ראיתי בעצמי מקרה אחד כזה.

00:30:56:24 00:30:58:12
ספר לי על זה בבקשה.

00:30:59:09 00:31:10:21
המקרה היה שאנשי ביטחון
שעושים בדיקות, בודקים כל אחד,

00:31:10:23 00:31:16:05
כשפגשו בנו שאלו אותנו מי אנחנו,
אמרנו שאנחנו מלווים חתן וכלה,

00:31:16:06 00:31:21:16
איחלו מזל טוב, בירכו את החתן והכלה
ונתנו לנו להמשיך בדרך בלי בדיקות.

00:31:21:17 00:31:23:12
אם לא היו חתן וכלה?

00:31:23:13 00:31:27:04
היו דורשים איתנו
לשם להם מיסים.

00:31:27:12 00:31:29:13
למה היו צריכים לדרוש
תשלום דמי מעבר?

00:31:29:14 00:31:35:08
כי זה היה מקום שעוברים דרכו למקום אחר,

שם תמיד יש אנשי ביטחון שדורשים תשלום.

00:31:35:12 00:31:39:17

זה היה מעבר גבול?

- כן.

00:31:40:02 00:31:43:13

הם גם אנשי ביטחון וגם שודדים?

00:31:43:14 00:31:48:01

למי הולך הכסף שגובים?

- לעצמם.

00:31:48:02 00:31:55:20

אז למה קוראים להם אנשי ביטחון?

- כי זה היה אמור להיות תפקידם.

00:31:55:21 00:32:08:02

היו עוד דברים מפחידים,

מצחיקים או משמחים שקרו לכם?

00:32:08:03 00:32:10:04

בחתונות?

- כן.

00:32:10:05 00:32:21:14

המרחק הכי גדול שהלכתי כשושבין

היה יומיים הליכה,

00:32:21:17 00:32:23:12

ולא היו לי תקריות מיוחדות.

00:32:23:14 00:32:33:02

שמעתי מאחרים שנתקלו בשודדים,

שלא עשו להם דבר כיוון שהיו חתן וכלה.

00:32:33:04 00:32:36:12

אני לא נתקלתי בדברים נוספים,

למעט המקרה של איש הביטחון.

00:32:36:15 00:32:41:03

אם רואים שושבינים שמלווים

חתן וכלה, לא נוגעים בהם.

00:32:41:19 00:32:53:03

משלמים לכם כסף בשביל כל זה?

- לא, לא משלמים לנו.

00:32:53:06 00:32:54:07

כלום?

- כלום.

00:32:54:22 00:33:06:08
מי שעשינו לו טובה והשקענו
בחתונה שלו, יחזיר לנו בחתונה שלנו.

00:33:06:09 00:33:12:04
אנחנו שמחים בסך הכול,
והוא ישמח איתנו גם בשמחתנו.

00:33:12:05 00:33:22:05
לפני שמתחילים לשיר ויוצאים לדרך,
עושים אירוע אחר, מקדים?

00:33:22:08 00:33:32:03
כן, ערב לפני החתונה, יש מסיבה,
קוראים לזה "אבבא איזנה".

00:33:32:08 00:33:43:17
אני זוכר מה שאבא שלי לימד אותי,
במסיבת "אבבא איזנה",

00:33:43:18 00:33:52:02
המבוגרים פותחים את המסיבה בברכות,
יש "אינסוסלה ליג'יהן", סוג של שיר,

00:33:52:04 00:33:59:05
אבא שלי ביקש ממנו להעביר
לו תוף, והתחיל לתופף,

00:33:59:08 00:34:02:23
ואחרי זה נתן לי את התוף בחזרה,
אולי זה היה בחתונה של אחיינית שלי.

00:34:03:04 00:34:36:23
הוא פתח בתפילה,
התפילה בשפת געז...

00:34:36:24 00:34:41:19
אחר זה החזיר לי את התוף.
ואחר כך אני התחלתי לשיר כך,

00:34:41:21 00:34:48:24
אינסוסלה שמור על בתי,
כלומר מדבר על הכלה, הבת שלו,

00:34:49:03 00:34:52:20
מבקש שישמור לו עליה.

00:34:53:01 00:35:01:20

שמור לי על בתי, הלא סיפרת
על אביך, הנה רואים עכשיו,

00:35:01:21 00:35:08:00
הלא התגאית בדורך,
הנה רואים כעת,

00:35:08:02 00:35:14:14
אנסוסליה,
אינסוסלה שמור לי על בתי,

00:35:14:15 00:35:19:23
מסתובבים עם "ווסקמביה",
שמים על הראש של אנשים,

00:35:19:24 00:35:23:07
מי ששמים לו על הראש קם ורוקד.

00:35:23:10 00:35:27:12
מה זה "ווסקמביה"?
- זו סוג של צלחת עשויה מחוטים.

00:35:27:13 00:35:32:02
למשל כמו שאת רואה שם.
זה ווסקמביה.

00:35:32:03 00:35:35:20
כששמים למישהו על הראש,
הוא קם ורוקד.

00:35:35:22 00:35:38:17
מה זה "אינסוסלה"?

00:35:38:17 00:35:43:08
זה חומר שמתמשים בו כדי להפוך
את כפות הידיים לאדומות.

00:35:43:09 00:35:53:12
אז הוא אומר לאינסוסלה, שישמור
על בתי, שהוא סומך עליו שיעשה זאת.

00:35:53:14 00:35:58:18
כלומר, זו פנייה לחתן שיכבד
את הכלה ושיתייחס אליה בכבוד.

00:35:58:19 00:36:03:13
בחתונות יש אוכל, הרבה בשר,
טלה (בירה אתיופית), לפעמים ערק,

00:36:04:20 00:36:09:04

יש הכול, טלה מכל הסוגים,
"קורפה" (דומה לטלה).

00:36:09:13 00:36:19:07
בעצם כך חוגגים חתונות שם?
- זו מסיבה שמתקיימת ערב לפני החתונה.

00:36:20:12 00:36:25:23
שרים שיר אחד בלבד בחתונה?
- לא, יש מגוון שירים.

00:36:25:24 00:36:37:24
השירים צריכים להתחרז.

00:36:38:01 00:36:43:06
אתה יכול לאלתר, להמציא שיר?
- כן.

00:36:43:12 00:36:55:03
שרים בחרוזים, תוך כדי מהללים
את הורי הכלה והחתן והשושבינים.

00:36:55:05 00:37:00:02
באמצעות פתגמים וחרוזים.

00:37:03:13 00:37:09:10
היית מתכוון או ממציא באותו רגע.

00:37:09:11 00:37:12:07
ממציא באותו רגע.
-לא מתאמנים לקראת זה?

00:37:12:08 00:37:18:10
לא. לא מתאמנים.
אין תרגולים וחזרות.

00:37:19:12 00:37:20:19
אין אימונים...

00:37:20:21 00:37:24:17
רק הקול הטבעי והיכולות הרגילות,
בלי אימונים.

00:37:24:19 00:37:28:08
אתה מנגן בכלי נגינה כלשהו?

00:37:28:09 00:37:31:11
אני לא יודע לנגן בכלי נגינה,
ניסיתי אך לא הצלחתי.

00:37:31:12 00:37:32:14
מה ניסית למשל?

00:37:32:15 00:37:36:13
ניסיתי ב-"מסיקו" (גיטרה עם חוט אחת)
אך לא הצלחתי.

00:37:36:15 00:37:39:10
רק לתופף אני יודע.
- לתופף אתה יודע?

00:37:39:14 00:37:42:03
לתופף, כן, אני יודע.
- זה לא דבר של מה בכך.

00:37:42:04 00:37:51:24
כיוון שזה רק בכפרים
ואין חשש שאלך לערים,

00:37:52:00 00:37:57:00
לא מפריע להם שאני שר,
הם שמחים על כך.

00:37:57:03 00:38:01:06
הם קיבלו את זה בהבנה?
- כן, קיבלו את זה.

00:38:01:07 00:38:09:11
אומרים שיש לי קול יפה, יודע לשיר.
אפילו מבקשים שאשיר להם.

00:38:09:14 00:38:23:16
בתקפות החתונות,
חיות בר היו חוטפות עיזים,

00:38:23:19 00:38:29:15
כיוון שאנחנו מבזבזים
הרבה זמן בחתונות.

00:38:29:16 00:38:36:09
אין מי שיטפל בהם,
אנחנו מזניחים אותם,

00:38:36:14 00:38:42:02
אנחנו בחתונות, אם יש אח קטן
מטילים עליו את האחריות הזו.

00:38:42:03 00:38:46:09
אם הוא ילד קטן מאוד.
הוא לא יצליח לטפל בהם.

00:38:46:09 00:38:49:16
למה לא להשאיר אותם בבית?
- כי אין להם מה לאכול בבית.

00:38:49:24 00:38:52:22
הפרות והעיזים צריכות להיות
במקומות שיש בהם אוכל.

00:38:53:06 00:39:02:23
אני מתכוונת במיוחד ביום החתונה.
- החתונה אורכת שבוע שלם.

00:39:02:24 00:39:05:06
זאת אומרת שמאבדים
הרבה כסף בתקופה הזו.

00:39:05:07 00:39:18:10
כן, חיות בר מסבות נזקים.
למשל, היו לנו כמאה עיזים וכבשים.

00:39:18:10 00:39:30:05
פעם אחת אני הלכתי לקניות, אבי ובעלה
של אחותי נשארו לשמור על הצאן,

00:39:30:08 00:39:33:20
הם נכנסו לבית של אנשים,

00:39:33:21 00:39:38:21
והשאירו את הצאן בשטח, וכך קרה
שקופים הרגו כ-17 עיזים וכבשים.

00:39:38:21 00:39:39:24
קופים?
- כן.

00:39:40:02 00:39:42:09
אכלו עיזים?
- כן.

00:39:42:12 00:39:45:03
כ-17 עיזים וכבשים נאכלו.

00:39:45:05 00:39:50:17
לכמה זמן נטשו אותם?
- לרגע קצר.

00:39:51:14 00:39:56:06
אם זו הייתה אשמתנו, הילדים,
היינו מקבלים מכות,

00:39:56:08 00:39:58:14
אבל מי ייתן להם מכות?
הם גדולים!

00:40:01:12 00:40:10:21
תקופת החתונות זו התקופה
שבדרך כלל אבא שלי רב איתי,

00:40:10:22 00:40:17:05
הוא היה נוהג לומר לי:
אתה מבזבז זמן על כל החתונות,

00:40:17:11 00:40:19:09
כך היינו רבים.

00:40:26:20 00:40:48:15
אמרת שיש מסיבות שונות,
אחת ערב לפני החתונה והחתונה שלמחרת,

00:40:49:17 00:40:53:16
האם יש גם שירים וריקודים
שונים לכל מסיבה?

00:40:53:17 00:40:54:21
לא הבנתי, תחזרי בבקשה על השאלה.

00:40:54:22 00:41:03:11
האם יש שירים וריקודים שונים
למסיבות שונות?

00:41:03:15 00:41:11:07
כן, יש הבדל.
מה ששרתי קודם, עם "אלאו מלא מלא"?

00:41:11:11 00:41:12:00
כן.

00:41:12:03 00:41:26:07
משנים את השיר, עושים חריזה
שתגרום לקצב יותר טוב לריקודים,

00:41:26:07 00:41:36:23
יש תיפוף שונה לריקודים שונים,
אסקטה. לכן יש הבדל.

00:41:36:23 00:41:45:03
גם באסקטה, בריקודים, יש סוגים
שונים או שאסקטה זה אסקטה?

00:41:45:05 00:41:46:05
אין הבדל.

00:41:46:06 00:41:49:07
כל אחד פשוט רוקד לפי יכולתו!

00:41:49:12 00:41:56:12
כשעושים אסרט זזים לאט וכשמתחיל
להתחמם מתחילים לזוז יותר מהר ולרקוד.

00:41:59:04 00:42:05:11
כולם רוקדים, כלומר, עושים אסקסטה?
- לא, רק חלק מהאנשים.

00:42:05:13 00:42:11:02
כל השאר עושים מעגל מסביב
לרוקדים וצופה בהם.

00:42:11:03 00:42:14:10
זה לא כמו בארץ, כאן כולם רוקדים.

00:42:14:11 00:42:20:11
אבל שם רק שניים-שלושה רוקדים.
רוקדים בתור. כל פעם כמה אנשים.

00:42:20:11 00:42:25:11
כל השאר עומדים מסביב וצופים.

00:42:25:11 00:42:28:06
מי שרוקדים הם אלה שיודעים לרקוד טוב?

00:42:28:07 00:42:37:09
כן, כי לא כולם יודעים לרקוד טוב,
אלה שלא רוקדים מוחים כפיים לרוקדים.

00:42:39:04 00:42:44:08
היו תחרויות אסקסטה?
- לא ממש.

00:42:44:10 00:42:48:13
כי מי שלא יודע לרקוד
גם יכול להיכנס וללמוד,

00:42:48:14 00:42:53:04
מי שמתבייש יישאר
מחוץ למעגל ולא ילמד אף פעם.

00:42:56:15 00:42:59:20
גם נשים וגם גברים יכול להיות
במרכז המעגל ולרקוד?

00:42:59:21 00:43:02:08
גם נשים וגם גברים, כן.

00:43:02:09 00:43:05:20
רוקדים ביחד, מעורבב?
- כן, אין הפרדה.

00:43:12:20 00:43:17:23
השירים של הקסים שונה,
כמו שאמרת מקודם,

00:43:18:05 00:43:24:01
הם לא רוקדים אסקסטה כמו השאר.

00:43:24:12 00:43:29:24
הם מזמרים בזמן שמקשטים
את החתן והכלה,

00:43:30:01 00:43:32:23
עושים קישוטים לאלה
שלא היה להם מגע לפני זה.

00:43:32:24 00:43:37:04
במקרה כזה גם הקסים רוקדים עם החתן.

00:43:37:06 00:43:39:21
אבל בחתונות אחרות הקסים
לא רוקדים יחד עם השושבינים.

00:43:39:23 00:43:44:07
הם רק אוכלים ושותים.
הם לא רוקדים עם השושבינים.

00:43:44:08 00:43:47:03
לא רוקדים אסקסטה?
- לא רוקדים.

00:43:47:04 00:43:52:00
הם מזמרים בזמן הקישוט והכשרת החתן
ובזמן כניסת החתן בחזרה מבית הכלה.

00:43:52:06 00:43:55:18
בזמן הזה הם שרים "הללויה".

00:43:56:01 00:44:03:16
הם נשארים עד זמן מסוים,
מברכים והולכים לביתם.

00:44:03:18 00:44:07:04

כלומר, מפני שהם קסים
הם לא רוקדים עם השאר.

00:44:07:06 00:44:10:00
כן, זה לא הולך ביחד.

00:44:10:06 00:44:21:24
באתיופיה רק המבוגרים
יודעים לפרש חלומות,

00:44:22:02 00:44:25:14
האם תוכל להסביר לי
מה שאתה יודע על זה?

00:44:25:15 00:44:34:19
למשל, יוסף היה מפרש חלומות
כי אלוהים היה לצידו,

00:44:34:24 00:44:41:03
מי שמפרש חלומות קרוב
לאלוהים, הוא בר מזל, צדיק.

00:44:41:03 00:44:52:12
באתיופיה כיוון שהפרדנו בין טהור לטמא,
אלוהים היה נענה לתפילותינו מיד.

00:44:52:14 00:44:58:20
כשמפחדים, בזמן בצורת,
או כשמתרחשת מגפה,

00:44:58:23 00:45:04:00
המבוגרים פונים לאלוהים.

00:45:04:03 00:45:07:12
הם מטהרים את עצמם קודם
בכך שהם מנקים את עצמם,

00:45:07:13 00:45:19:02
מתנזרים לשלושה ימים ממגע עם האישה
אחרי שלושה ימים קמים מוקדם בבוקר,

00:45:19:03 00:45:25:17
מתקלחים, לובשים בגדים נקיים
והולכים למקום מסוים ומבקשים מאלוהים-

00:45:25:18 00:45:30:21
אם היה בצורת, שבסוף התפילה
שלהם באותו יום שיירד גשם.

00:45:30:22 00:45:35:21

אם הייתה מגפה, שתיבלם מייד.

00:45:36:01 00:45:43:21
לגבי פירוש חלומות, אם מי חלם,
חלם כשהוא לא מטוהר,

00:45:43:23 00:45:48:10
זה לא חלום אלא זה סיוט.
לכן, המפרשים שואלים את החולם,

00:45:48:12 00:45:50:03
באיזה מצב הוא היה כשהוא חלם.

00:45:50:07 00:45:51:23
מי שואל אותו?

00:45:51:24 00:45:57:12
המבוגרים שמפרשים חלומות.
צדיקים כאלה כמו יוסף.

00:45:57:15 00:46:04:05
כמו שיוסף פירש את החלומות
של האסירים במצרים.

00:46:04:15 00:46:12:09
אנשים באים עם חלומות
ומספרים אותם לאיש הצדיק,

00:46:12:24 00:46:19:00
הוא שואל אותם האם חלמו
את החלום בערב או לקראת הבוקר,

00:46:19:02 00:46:26:11
האם הם נקיים וטהורים, אם הם לא
טמאים, החלום יתגשם כפי שהוא פורש.

00:46:27:04 00:46:32:09
בין אם זה רע או טוב, הוא יתגשם.

00:46:32:23 00:46:40:19
האיש המבוגר מפרש להם
את החלומות במדויק כמו יוסף,

00:46:40:20 00:46:49:13
הוא יגיד להם מה פשר החלום
ומה יהיו התוצאות.

00:46:49:18 00:47:02:08
אם החלום רע ולחולם עומד לקרות
דבר רע, הוא יגיד להתפלל בפני האל.

00:47:02:10 00:47:07:08
אלוהים הוא רחום וסלחן
וכך נמנע האיש מתוצאות רעות.

00:47:07:10 00:47:16:09
אם האיש עשה עברה, הוא יתוודה
על חטאו ויחזור בתשובה.

00:47:16:13 00:47:27:07
כך האל הרחום ירחם עליו. אם החלום
הוא חלום טוב, החולם יהיה שמח.

00:47:27:09 00:47:32:08
בודדים בלבד ידעו לפרש חלומות.

00:47:32:10 00:47:36:17
בדרך כלל המפרשים מבוגרים?
יש גם נשים וגם גברים?

00:47:36:18 00:47:44:02
היו צדיקים מפרשים גם בקרב
גברים ובקרב נשים.

00:47:44:05 00:47:50:00
הם ידועים בהיותם מפרשי חלומות?
- כן, כולם מכירים אותם.

00:47:50:03 00:48:02:07
אנשים רגילים לא יכולים לפרש?
- יכולים, אבל לא ידעו לפרש טוב.

00:48:05:02 00:48:07:18
הם יפרשו את החלום לא נכון.

00:48:07:20 00:48:14:08
למי אתה היית מספר על החלומות שלך?
-כשהייתי חולם, הייתי מספר לאבא שלי.

00:48:15:08 00:48:25:23
וגם הייתי מספר לכהן שהוא כמו אבא שלי,
הוא האדם שהחזיק אותי כשנולדתי.

00:48:26:02 00:48:32:16
קראו לו עלמו ייראד,
הוא היה מפרש חלומות כמו הנביאים.

00:48:32:18 00:48:38:01
חלום שהוא פירש מתגשם במדויק.

00:48:38:09 00:48:43:24
לשניהם הייתי מספר. גם אני בעצמי
הייתי מפרש נכון עד רמה מסוימת.

00:48:43:24 00:48:49:05
אבל היום אני מתקשה לראות
את החלום ולפרש אותו.

00:48:49:06 00:48:52:03
אבל עדיין אני מנסה לפרש.

00:48:52:04 00:49:00:07
המפרשים חייבים להיות דתיים ומאמינים?
- כן, צריכים להיות נקיים וטהורים.

00:49:02:18 00:49:13:17
האם תוכל לספר לי על חלום שחלמת,
מי פירש לך אותו ומה היה בפועל?

00:49:17:00 00:49:39:22
כשהייתי באדיס אבבה, היינו
כ-10 אנשים שהיו צריכים לחזור לכפר,

00:49:39:24 00:49:50:06
לבקשת שגרירות ישראל באדיס אבבה
שארגנה לנו כסף לנסוע לכפר

00:49:50:07 00:49:52:03
כדי לאסוף את אלה שנשארו שם,

00:49:52:04 00:49:55:18
אז לפני שיצאנו לדרך היה לי חלום.

00:49:55:21 00:50:05:09
למשל, הרבה פרות בחלום
זה אנשים במציאות,

00:50:05:12 00:50:20:03
אז חלמתי שאני חזרתי לכפר
ושאני מוביל הרבה פרות עם שוטים.

00:50:20:07 00:50:27:02
אני פירשתי את החלום שאני הולך
להיות אחראי על הרבה אנשים,

00:50:27:02 00:50:31:05
שאני אאסוף ואציל הרבה אנשים.

00:50:31:06 00:50:37:14
בסוף, הייתי צריך לדאוג

להרבה אנשים ולהתמודד עם כליאה,

00:50:37:17 00:50:41:12
רעב, הייתי אוכל גרגירי אפונה בלבד,

00:50:41:13 00:50:45:24
אפילו חליתי בכלא אמבא-ג'ורג'יס
וכמעט מתתי.

00:50:46:14 00:50:51:17
בסוף השארתי את אשתי והילדים
באדיס אבבה וחזרנו לכפר

00:50:51:23 00:50:54:18
כדי לאסוף את השאר והבאנו את כולם,
לא השארנו אף אחד.

00:50:54:18 00:50:59:04
למי סיפרת על החלום?
לאף אחד, פירשתי אותו בעצמי.

00:50:59:13 00:51:05:11
כמו שסיפרתי לך, אבא שלי
לא רצה לעלות, רצה להישאר שם.

00:51:05:13 00:51:10:03
אפילו הוא אמר לי כשחזרתי אליו
מאדיס אבבה שראה בחלומי,

00:51:10:10 00:51:18:24
כמה חמורים שחורים באו לכפר
ורוקנו אותו מהתושבים,

00:51:19:00 00:51:21:01
אז אמר שאלה כנראה אנחנו,

00:51:21:02 00:51:25:24
דרש שנחזור מאיפה שבנו,
"תחזרו לשם מבלי לספר לאף אחד", אמר.

00:51:26:03 00:51:27:22
רב איתי!
- אבא שלך?

00:51:27:23 00:51:36:12
כן. הוא לא רצה לעזוב
את המדינה. נשארנו שם חודש,

00:51:36:13 00:51:42:08
עד ששכנענו אותם,

עד שהם מכרו את הרכוש שלהם.

00:51:42:09 00:51:47:16
אחי היה בצבא, הוא היה במחוז וולו,
הייתי צריך לשלוח אליו מכתבים

00:51:47:17 00:51:53:17
וכל זה ארך חודש. כך בהרבה
מאמץ אספנו את כולם ולקחנו אותם.

00:51:53:18 00:52:00:08
על החלום לא סיפרתי לו.
פירשתי אותו לבד.

00:52:01:00 00:52:08:14
אבל לפני זה הייתי מספר לו
על חלומות והיה מפרש אותם במדויק,

00:52:08:24 00:52:15:16
לא זוכר חלום ספציפי שחלמתי.
לפני שהתחלנו תהליכים לעלות ארצה.

00:52:15:17 00:52:30:01
אחד החלומות שראיתי היה, כמו שהמלך
דוד נבחר ע"י אלוהים עוד כשהיה רועה צאן,

00:52:30:02 00:52:36:00
ושהכה את גוליית באבן באמצעות קלע,

00:52:36:01 00:52:49:13
גם אני כשהייתי ילד, חלמתי שאני
מזמר ושר "קררטו".

00:52:49:16 00:53:03:13
וכשסיפרתי את זה לאבא, הוא ענה לי
שאם אלמד אהיה כוהן גדול או שאהיה שופט.

00:53:03:14 00:53:04:22
כך הוא פירש את זה.

00:53:04:23 00:53:07:11
אבא שלך פירש את זה כך?
- כן, אבא שלי.

00:53:07:17 00:53:11:07
הוא פירש את זה בהקבלה
לסיפורו של המלך דוד.

00:53:12:00 00:53:18:01
וכמו שאמר, לבסוף נהייתי כהן, קס.

00:53:18:22 00:53:25:13
אמרת שפרות בחלום זה אנשים...
- הרבה פרות זה הרבה אנשים.

00:53:25:13 00:53:34:01
איזה עוד חלומות שמתפרשים
למשהו מסוג זה, תוכל לספר לי?

00:53:34:02 00:53:41:16
למשל, פרה שחורה או אדומה בחלום,
זה מתפרש כתקופה.

00:53:41:20 00:53:45:00
תקופה?
- כן, תקופה.

00:53:45:13 00:53:53:02
אם זו פרה אדומה,
הולכת להיות תקופה טובה,

00:53:53:04 00:54:00:09
אם זו פרה שחורה
הולכת להיות תקופה רעה.

00:54:00:12 00:54:10:14
עיזים בחלום זו מחלה.

00:54:10:16 00:54:13:12
מחלה!
- כן, מחלה.

00:54:13:12 00:54:19:10
אם רואים כבש, זה מלאך,
כי מקריבים כבשים לקורבן.

00:54:19:12 00:54:23:01
גם סוסים זה כמו מלאך.
- כמו מלאך.

00:54:23:04 00:54:26:21
כן.
אם רואים חמור או צבוע, זה רע מאוד.

00:54:26:24 00:54:30:06
רע.
כן, זה רע מאוד.

00:54:32:24 00:54:42:23
שור זה משל לשליט.

00:54:42:24 00:54:53:12
אם רואים כלב בחלום, סימן
שיש לך נדר שנדרת ושכחת לקיים.

00:54:53:13 00:55:02:06
אם כלב בא לנשוך אותך בחלום,
זה אומר שיש לך נדר ששכחת אותו.

00:55:02:07 00:55:04:22
ששכחת אותו?
- כן, ששכחת אותו.

00:55:04:22 00:55:07:11
שנדרת ושכחת ממנו?
- כן, שנדרת ושכחת.

00:55:07:12 00:55:10:24
אם שכחת נדר שנדרת,
בא אלייך בחלום כלב ורוצה לנשוך.

00:55:10:24 00:55:15:24
כשבאים ומספרים למפרשי לחלומות
שכלב רדף אחריהם ורצה לנשוך אותם,

00:55:16:01 00:55:20:13
אז המפרש אומר להם שיש נדר
שנשכח וצריך לשלם עבורו.

00:55:20:15 00:55:27:05
ברגע שמקיימים את הנדר,
מפסיקים לחלום את זה.

00:55:27:07 00:55:33:05
הכול משול לחיות?
- לא, יש עוד אחרים.

00:55:33:14 00:55:39:10
למשל, אם רואים בחלום מישהו מת,
זה סימן לאריכות ימים.

00:55:39:12 00:55:44:09
אם מחבקים תינוק בחלום, זו מחלה.

00:55:45:06 00:55:53:09
למשל אני, אם אני רואה בחלום
אדם שחור, אני חולה אחרי זה.

00:55:53:10 00:55:55:05
למה אתה מתכוון אדם שחור?

00:55:55:06 00:56:01:03
כלומר, אם אדם שחור בא בחלום ומפחיד אותי, סימן שאני הולך להיות חולה.

00:56:01:07 00:56:05:23
אם הוא בצבע בהיר או בז' זה משול למלאך.

00:56:08:04 00:56:16:18
אם רואים בחלום אריה, זה כבוד ותהילה.

00:56:16:20 00:56:26:22
למשל לאחרונה, אשתי ניצלה בנס מניתוח מוח,

00:56:27:05 00:56:35:10
לפני שאשתי חלתה, ביתי רחל, ילדה צדיקה,

00:56:35:11 00:56:47:17
חלמה שאריה נכנס לבית ושהיא נבהלה ורעדה מפחד ממנו.

00:56:47:20 00:56:57:13
נכנס לכאן, לבית שלנו, כשחיפשתי לאן הלך ראיתי שנכנס לחדר שינה של ההורים,

00:56:57:16 00:57:04:19
לא ראיתי את שאר הגוף מלבד העיניים שלו שנצצו.

00:57:04:20 00:57:10:16
היא אומרת שרעדה מפחד כשנכנס לחדר שינה שלנו.

00:57:10:18 00:57:16:03
כשפענחתי את החלום, אריה זה תהילה, כלומר אנחנו במצב טוב.

00:57:16:08 00:57:20:21
כך שאשתי אחרי שחלתה במחלה קשה ניצלה בנס.

00:57:22:10 00:57:24:09
כך פירשתי את החלום.

00:57:24:23 00:57:35:09
לאשתי מצאו גידול במוח ועברה ניתוח

להסרת הגידול וניצלה בנס מהניתוח.

00:57:37:14 00:57:42:22
אם רואים בחלום אישה יולדת, עם צירים?

00:57:42:24 00:57:49:14
כשרואים אישה עם צירי לידה, סימן
שהאישה היולדת מבריאה ממחלה כלשהי.

00:57:49:19 00:57:57:13
כלומר המחלה שבגוף משתחררת ממנה.

00:58:00:24 00:58:15:18
למשל על האירוע של אשתך,
ביתך ראתה חלום מבעוד מועד,

00:58:15:19 00:58:21:12
האם יש חלומות שמבשרים
על מוות של בן אדם?

00:58:21:21 00:58:29:05
יש חלומות שמתפרשים לטוב
ויש כאלה שמתפרשים לרע.

00:58:29:08 00:58:34:04
יש חלום שמסמל מוות?

00:58:34:24 00:58:41:03
למשל על מישהו שעומד למות.

00:58:41:04 00:58:48:23
יש חלום שמראה מוות
שיתרחש בעתיד הקרוב,

00:58:49:01 00:58:53:16
רואים את מלאך המוות וכולי.

00:58:53:18 00:59:06:00
אני למשל, הייתי חולה מאוד
בימים שאימי נפטרה,

00:59:06:02 00:59:08:14
בקושי נכחתי בהלוויה שלה,
לקחו אותי לשם במאמץ רב.

00:59:08:17 00:59:15:13
אנשים שבאו להלוויה של אימי בכו עליי
כי חשבו שאני הולך למות.

00:59:15:14 00:59:25:11

אנשים התפללו למעני, האם הייתה אישה מבוגרת, נתפלל שלפחות הוא יחיה.

00:59:25:15 00:59:36:01
חלמתי בהקיץ, חשבתי שייקחו אותי ויקברו אותי.

00:59:36:01 00:59:39:16
לא הפסקתי לבכות.

00:59:39:18 00:59:42:09
אשתי הייתה שואלת אותי למה אני בכה,

00:59:42:10 00:59:45:15
הייתי עונה כי אני מרגיש שהולכים לקבור אותי חי.

00:59:45:16 00:59:52:06
חלמתי את זה גם בחלום וגם בהקיץ. תודה לאל שריחם עליי והבראתי מהמחלה.

00:59:52:08 00:59:58:00
הייתי רואה בן אדם ולא מלאך.

00:59:59:08 01:00:07:00
לפחות האנשים שראיתי לא היו כהים מספיק, לכן ניצלתי ממוות.

01:00:07:06 01:00:13:10
כך אלוהים השאיר אותי בחיים. תודה לאל, אני מודה לאל.

01:00:13:12 01:00:17:17
עברו כמעט ארבע שנים מאז שאימי נפטרה.

01:00:17:18 01:00:20:23
עד כה אני חי ומרגיש מסדר.

01:00:21:13 01:00:26:10
אם רואים בחלום אישה בהיריון, יש פירוש לזה?

01:00:26:14 01:00:37:24
אישה בהיריון זו מחלה. זה גוף מזוהם.

01:00:38:22 01:00:41:15
מישהי יולדת זה סמל

שהשתחררת ממחלה.

01:00:41:17 01:00:44:02

שהבראת?

- כן.

01:00:44:04 01:00:47:12

המקום שגדלת בו...

01:00:47:14 01:00:54:24

היה מקום מאוד חשוב

שנקרא "ווסטה-צגאי",

01:00:55:00 01:01:03:24

אחרי שלטון שבעת שושלת גדעון,

עלה לשלטון קיסר בשם יצחק, נוצרי,

01:01:04:01 01:01:12:11

השליט בא להמיר את היהודים לנוצרים,

01:01:12:12 01:01:19:17

יהודים שהתנגדו להמרה,

נפלו לתוך תהום ומתו

01:01:22:23 01:01:35:11

הייתה אישה בהריון שהייתה בקצה התהום,

ילדה תינוק בריא על קצה התהום,

01:01:35:13 01:01:46:24

לתינוק קראו אבא צאי, ווסטה-צגאי.

בתהום בו נפלו היהודים התחילו לזרום מים,

01:01:47:02 01:01:51:20

לפני זה לא היו שם מים. היינו מגדלים

יבולים בקיץ על שפתי התהום,

01:01:51:20 01:02:01:02

כגון בננות, תפוזים, סוגי

גרעינים שונים וצמחים.

01:02:01:07 01:02:09:08

בהמשך המקום הזה הפך להיות

מקום שמרפאים בו חולים,

01:02:09:09 01:02:20:02

מקום שעקרות באות אליו ומבקשות ללדת,

ויולדות תינוקות תוך שנה ביום הנדר,

01:02:20:15 01:02:26:24

היו באים למקום הזה אפילו

ממקומות רחוקים כמו אזור "דנביה".

01:02:27:00 01:02:31:18

האזור של "ווסטה-צגאי" הוא הררי.
המקום הזה נחשב קדוש ומכובד עד היום.

01:02:31:20 01:02:34:02

זה אזור הררי?
- כן, אזור הררי וצחיח.

01:02:34:03 01:02:37:12

נכנסים למקום רק אנשים
נקיים ומטוהרים.

01:02:37:13 01:02:43:00

למשל אחיינית שלי,
הייתה עיוורת שלוש שנים,

01:02:43:04 01:02:54:12

לקחתי אותה לשם. כיוון שהמקום נמצא
בתוך תהום והיא לא יכלה להיכנס,

01:02:54:17 01:03:03:09

הבאתי מים בג'ריקן
והרטבתי את העיניים שלה.

01:03:03:11 01:03:06:09

הילדה שהבאנו עד לשם על הגב,
חזרה הביתה באופן עצמאי.

01:03:06:10 01:03:10:04

היא חזרה לראות?
- כן, היא שבה לראות מיד.

01:03:10:05 01:03:13:24

כמה פעמים עשית לה את זה?
- רק פעם אחת.

01:03:14:00 01:03:15:24

רק פעם אחת!
- כן, רק פעם אחת!

01:03:17:01 01:03:21:17

לקחנו אותה על הגב
והרטבנו את עיניה עם המים,

01:03:22:00 01:03:26:12

היא פקחה עיניים וראתה,
חזרה הביתה ברגל באופן עצמאי.

01:03:26:13 01:03:34:15
כיום הילדה נשואה וחייה בארץ.
זה היה מקום כה חשוב.

01:03:34:17 01:03:39:08
האם המקום מתוחם בגדרות?
- לא, הוא לא מתוחם, זה מקום פתוח.

01:03:39:11 01:03:46:13
במקום שנפלו לתוכו היהודים,
התחילו לזרום בו מים.

01:03:46:15 01:03:51:24
בזכות המים האזור הפך להיות
למקום חקלאי לגידול פירות וירקות.

01:03:52:05 01:04:00:13
אלה מי אקוויפר?
- כן, אלה מים שיוצאים מתחתית ההר.

01:04:01:03 01:04:03:21
רואים שם הרבה חלומות?

01:04:03:23 01:04:06:15
כן, החלום שחולמים במקום
ההוא מתגשם מיד.

01:04:06:16 01:04:16:00
למקום נכנסים אחרי שמגלחים
את הראש, נקיים ומטוהרים.

01:04:16:02 01:04:25:03
אם אנשים נכנסים לשם טמאים,
זה מביא חיות בר, נמרים ונחשים.

01:04:25:04 01:04:30:23
אז אומרים, יש כאן טמאים,
לצאת מהמקום מיד.

01:04:31:01 01:04:37:06
אז הטמא יוצא מהר ועוזב את המקום.
לכן, צריך להקפיד על הכללים.

01:04:41:06 01:04:47:01
יש גם עוד מקום דומה
שנקרא "גנט-אבא" באזור "דבה".

01:04:47:03 01:04:52:14
היית הולך הרבה למקום הזה?
- כן, הייתי הולך הרבה.

01:04:52:19 01:05:00:18
התפללנו שם יום ולילה,
אכלנו גרגירי אפונה,

01:05:00:21 01:05:07:19
לא אוכלים אינג'רה שם.
אוכלים פירות כגון בננה ותפוזים וכולי.

01:05:08:02 01:05:12:24
אסור להכניס לשם אינג'רה?
- לא, אסור להכניס.

01:05:13:05 01:05:15:18
חלמת חלום שם?

01:05:17:23 01:05:23:10
חלמתי אבל אני לא זוכר
מה היה תוכן החלומות.

01:05:24:22 01:05:33:12
רק אנשים שקרובים לאלוהים רואים
חלומות. כמו המקרה של יוסף,

01:05:33:16 01:05:40:18
מי שמפרש חלומות הוא
בר מזל בעל קירבה לאלוהים.

01:05:43:20 01:05:53:01
לא כל חלום הוא גם
חלום אמיתי שיתגשם.

01:05:54:24 01:05:57:18
למה רצית להיות קס?

01:05:58:04 01:06:11:04
בהתחלה קרובי משפחה היו חוששים
שאמשיך להיות זמר ולא אהיה קס.

01:06:11:20 01:06:19:17
יש לי שכן כאן בארץ שסיפר לי
על החששות שהיו להם.

01:06:19:20 01:06:26:24
שהוא היה מתעצבן עליי שאשאר זמר,
שאף אחד לא האמין שאצליח להיות קס.

01:06:27:02 01:06:35:11
אבא התאמץ הרבה, הייתי הולך לחתונות,
אני לא הייתי נמצא בתפילות,

01:06:35:14 01:06:41:19
בבוקר אני נמצא אבל במוצ"ש
לא הייתי נוכח בתפילות.

01:06:43:11 01:06:45:24
אבא שלי היה רב איתי על זה.

01:06:46:01 01:06:56:24
למשל, אם הלכנו בשבת וחיללנו שבת,
קיבלנו מכות במוצאי שבת.

01:06:57:21 01:07:04:11
משכיבים אותנו בבטן על הרצפה ומצליפים
בנו, כדי להקל על עוונותינו וחטאינו.

01:07:04:15 01:07:09:20
למה, כי שיחקתם בשבת?
- כן, זה חילול שבת.

01:07:10:08 01:07:18:12
בשבת המבוגרים לא שמים מכנסיים,
נשים לא קושרות את מותניהן ברצועות בד.

01:07:18:14 01:07:24:11
הם רק יושבים בבית,
אוכלים ושותים, ומתפללים.

01:07:24:13 01:07:31:20
אנחנו הצעירים משחקים ומסתובבים בחוץ.
בערב כשמצליפים בנו, זה מכפר על החטאים.

01:07:33:20 01:07:40:14
מה הייתה השאלה שלך?
- למה רצית להיות קס?

01:07:40:19 01:07:50:22
כי אבא שלי הכריח אותי ללכת בדרכו,
אילץ אותי להיות קס כמוהו.

01:07:53:01 01:08:08:19
אנשים לחצו עליו שיהיה
מישהו כמוהו שיברך וידריך אותם.

01:08:08:21 01:08:13:23
כשהקהילה מאמינה בך
והקסים מאמינים בך, אז נהיים קסים.

01:08:13:24 01:08:20:01
אחרי שמקבלים את מעמד הקס

אין דרך חזרה, אין לסטות ממנה.

01:08:20:05 01:08:24:23

רק להדריך אנשים.

01:08:25:14 01:08:36:13

מה אתה זוכר הכי הרבה על אבא שלך?
- אבא שלי שנא שקרים.

01:08:37:07 01:08:47:14

היו לנו הרבה כוורות לגידול דבש,
היו לנו כ-70-60 כוורות.

01:08:47:17 01:08:54:13

הוא היה לוקח למי התהום שסיפרתי לך
עליו, אנשים שבאו ממקומות רחוקים

01:08:54:19 01:09:05:01

בימי כיפורים ופסח. אני נשארתי
בבית לטפל בפרות ובעיזים וכולי.

01:09:05:05 01:09:12:17

ראיתי כוורת פתוחה ובה דבש,

01:09:12:20 01:09:18:12

הדבש עמד להישפך?
-כן. נראה שעיזים נגעו בו ונפתח.

01:09:18:15 01:09:27:05

הדלקתי גללים של
פרות שהעלו עשן,

01:09:27:11 01:09:33:04

והכנסתי עשן לתוך
הכוורת ודבורות יצאו .

01:09:33:06 01:09:41:01

אני מסתכל לתוך הכוורת,
רואה דבש טהור ולבן, התיאבון שלי נפתח,

01:09:41:12 01:09:52:01

ולקחתי כמה חתיכות
ושמתי על עלה,

01:09:52:04 01:10:00:12

העלה היה קרוע והתחיל לטפטף
דבש סגרתי טוב את הכוורת

01:10:00:14 01:10:04:22

והמשכתי ללכת לכיוון "צ'ראו"

תוך כדי שאני אוכל,

01:10:04:24 01:10:07:20

הדבש טפטף על הרצפה
לאורך כל הדרך,

01:10:07:22 01:10:11:11

הדבורים שראו את הדבש
על הרצפה באו וישבו עליו

01:10:11:13 01:10:20:24

אבא שלי ראה את הדבש על הרצפה
לאורך הדרך, וזה הסגיר אותי.

01:10:21:05 01:10:28:19

ברגע שהוא הגיע והבין שהוצאתי דבש
מהכורת, הוא שאל את אחותי הגדולה,

01:10:28:21 01:10:35:19

כי ראה את הדבורים על הרצפה
יושבת על הדבש שטפטף

01:10:35:21 01:10:43:02

הוא חשב שגנבים באזור "צ'רבוט"
באו וגנבו את הדבש.

01:10:43:12 01:10:49:21

הלך בעקבות הטפטופים, לפי כיוון ההליכה
של מי שלקח דבש, אבא ניחש שאלה הם.

01:10:49:24 01:10:56:09

הוא שאל את אחותי מי נכנס לכורת,
היא ענתה לו שאדיסו היה פה,

01:10:56:13 01:11:01:02

אחיות שלי קוראות לי אדיסו,
אבא קורא לי מנשה.

01:11:01:04 01:11:05:21

היא אמרה לו שייתכן שאדיסו נכנס לשם.

01:11:05:24 01:11:15:22

אז כשחזרתי הביתה בערב, אבא קרא לי,
מנשה, ושאל האם לקחתי דבש מהכורת?

01:11:16:22 01:11:22:05

ניסיתי להכחיש, לומר שלא לקחתי.
אמר לי, כדאי לך להגיד את האמת.

01:11:22:08 01:11:31:15

אז אמרתי שלקחתי.
הרבה פעמים שיקרתי וקיבלתי מכות.

01:11:32:20 01:11:37:19
מאז הפסקתי לשקר.
כך הוא גרם לי להפסיק לשקר.

01:11:38:11 01:11:43:01
זה אחד הדברים שאני זוכר
על אבא שלי, הוא שנא שקרים.

01:11:43:03 01:11:49:06
הוא רצה מאוד שנהיה כנים ואמיתיים כמוהו.

01:11:49:14 01:11:59:06
ראו באבא שלי מנהיג. כיבדו אותו
מאוד. הוא היה קס מוכר וידוע מאוד.

01:11:59:19 01:12:05:20
אין הנחתום מעיד על עיסתו,
אבל זו אמת שהוא היה מאוד ידוע.

01:12:05:22 01:12:13:01
אלו תועלת היו מביאים לקהילה?
ומה מרוויחים מזה הקסים?

01:12:13:03 01:12:20:09
הקס משרת את הציבור
והציבור מעבד את אדמת הקס,

01:12:20:14 01:12:24:16
מנכשים לו את העשבים,
משתתפים בקציר היבול,

01:12:24:19 01:12:32:17
ויש גם תשלומי אסרט, שכל אחד אסף מאדמתו
יבול ומשלמים מעשרות ל-קס.

01:12:32:20 01:12:38:15
מביאים לבית כנסת ומעבירים לקס.

01:12:39:02 01:12:49:14
מעבדים לו את האדמה, נותנים לו
מהיבול שאספו, עוזרים לו הרבה.

01:12:49:17 01:12:54:12
כמו שאמרתי, אחר כך גם מביאים לו
אחוזים מההכנסות שלהם.

01:12:54:16 01:12:57:04

איזה שירות הקס נותן
לציבור, לקהילה?

01:12:57:06 01:13:02:16
למשל במקרה של "ווסטה-צגאי"
(מי התהום),

01:13:02:18 01:13:06:02
יכול להיות שיצטרך להיות שם
במשך שבוע שלם עם אנשים.

01:13:06:04 01:13:13:02
בחתונות, הוא הולך ומברך,
שוחט שחיטה כשרה,

01:13:13:04 01:13:20:16
באזכרות לוקח אחריות
ומוביל את האירוע.

01:13:23:00 01:13:29:11
הוא גם היה מלמד?
- כן, לימד הרבה קסים.

01:13:30:20 01:13:41:06
יש את בן דודה שלי, קוראים לו
קיפלה, גר ברמלה, שאבא לימד אותו,

01:13:41:11 01:13:46:22
יש את קס צגאי שגר ביהוד,
גם אותו אבא לימד,

01:13:47:11 01:13:52:16
יש עוד שלושה-ארבעה
קסים נוספים שהוא לימד.

01:13:53:03 01:14:00:16
איפה הוא לימד אותם?
- ליד בית הכנסת.

01:14:00:21 01:14:08:09
הוא משרת את הקהילה
בכנות ובנאמנות.

01:14:09:24 01:14:13:04
הוא היה שומר דת ומצוות.

01:14:13:07 01:14:20:06
הוא היה מייעץ ומחזיר בתשובה
את מי שלא הולך לפי הדת.

01:14:20:18 01:14:28:01
כמו שאלוהים אומר תחזרו אליי,
אני אל הרחמים,

01:14:28:05 01:14:38:03
אבא היה מחזיר את האנשים אל האל
כדי שירחם עליהם ויזכו בגן עדן.

01:14:38:15 01:14:46:24
לפעמים כשאנשים חיללו שבת,
אבא היה מכריח אותם לחזור ממעשיהם.

01:14:48:00 01:14:54:17
הוא נועז ואמיץ, פוחד רק מאלוהים.
הוא היה מנהיג עם ביטחון.

01:14:57:07 01:15:02:24
השירות הציבורי נחשב
הרי לעבודה, האם משלמים לו?

01:15:03:02 01:15:12:19
אנשים מביאים לו אסרט מהיבול שלהם,
מביאים אסרט בחגים,

01:15:12:21 01:15:18:03
אנשים מביאים קורבנות, הוא מברך אותם
ומלמד אותם ומדריך אותם.

01:15:18:04 01:15:24:12
למשל בראש השנה,
אבא היה עורך מסיבה גדולה.

01:15:24:16 01:15:30:17
הוא היה מכין אוכל מכל הסוגים, לחמים,
שתייה מכל סוג ומזמין אורחים.

01:15:30:21 01:15:39:01
הוא היה מלווה אוכל לאנשים
שחסר להם אוכל בחודשים יולי-אוגוסט.

01:15:39:01 01:15:50:21
יש כאלה שלא מחזירים לו את ההלוואה.
הוא היה נותן לכל מי שחסר לו.

01:15:52:07 01:15:56:03
לא הרבה החזירו לו
את מה שלקחו.

01:15:57:03 01:16:06:01
התחלת ללימוד בגיל קטן אבל באיזה

גיל התחלת ללמוד להיות קס?

01:16:06:03 01:16:18:21
זה תלוי בגיל. כמו שכתוב בתורה,
קס צריך להיות מוסמך עד גיל 20,

01:16:18:24 01:16:23:10
וצריך להוציא אותו
לגמלאות בגיל 50.

01:16:23:16 01:16:30:23
הצעירים מחליפים את הגמלאים.
לכן מקבלים הסמכה בגיל 20.

01:16:31:09 01:16:38:03
אתה חושב שאבא שלך רצה
שתחליף אותו, שתתפוס את המקום שלו?

01:16:38:17 01:16:46:05
הוא רצה אבל כמו שציינתי מקודם,
אני לא רציתי, כפו עליי,

01:16:46:10 01:16:51:16
אבל נכנסתי לזה אחרי שהציבור
סמך עליי שאשרת אותו.

01:16:51:18 01:16:54:17
אבל אבא חשב ורצה שאהיה כמוהו,
שאחליף אותו.

01:16:54:19 01:16:58:09
אחים שלך גם למדו לימודי קס?

01:16:58:12 01:17:08:01
אחי הקטן גם למד אבל הוא
לא נהייה קס. הוא התגייס לצבא.

01:17:09:24 01:17:19:06
למה היה כל כך חשוב לאבא
להעביר את התפקיד לילדיו?

01:17:19:22 01:17:26:22
לא רק הילדים שלו הוא רצה שיהיו קסים
אלא גם ילדים של אנשים אחרים.

01:17:26:24 01:17:32:04
הוא לימד הרבה ילדים אחרים.
דאג שיידעו את עשרת הדברות,

01:17:33:20 01:17:43:11

הוא רצה לקיים הבטחה למוריו
הצדיקים, להמשיך את דרכם,

01:17:43:24 01:17:50:24
להעביר מאב לבנו. זו הסיבה
שהוא רצה שאני אהיה כמוהו.

01:17:52:21 01:17:58:23
מה לומדים כדי להיות קס?

01:18:00:05 01:18:11:10
היה אומר לי, להיות קס, מנהיג,
הופך אותך לצדיק ומזכה אותך בגן עדן.

01:18:11:12 01:18:19:24
אנשים נותנים לך כבוד,
תהיה מנהיג ולא מונהג,

01:18:20:10 01:18:23:18
כך היה מייעץ לי.

01:18:23:20 01:18:27:10
יש לזה ערך גם בעיני אנשים
וגם בעיני אלוהים

01:18:28:09 01:18:33:16
דבר אמת, אל תאהב כסף,
כך היה מלמד אותי.

01:18:33:19 01:18:42:04
כמו שאומרים, אהבת לכסף
מעוותת עיני צדיקים,

01:18:42:07 01:18:49:07
זה יגרום לך לריב עם אנשים,
כסף יכול לגרום אף לרצח.

01:18:49:13 01:18:56:19
לכן אבא היה מרוחק מכסף.
גם אני ברוך השם, לא מאוהב בכסף.

01:18:56:23 01:18:58:19
מסתפק במה שאלוהים נותן לי.

01:18:58:21 01:19:03:09
מתי היית לומד לימודי קס?
האם אחרי העבודה, בערב?

01:19:03:11 01:19:08:11
כן, אחרי העבודה. ביום אני עובד,

בערב לומד לימודים בעל פה.

01:19:08:24 01:19:14:20
בבוקר לומד תורה וספרי התנ"ך.

01:19:14:23 01:19:16:20
ידעת אז קרוא וכתוב?

01:19:16:23 01:19:24:03
לקסים הצדיקים היה אסור לכתוב.
לומדים רק בעל פה.

01:19:25:01 01:19:31:24
למשל אבא שלי לא ידע לכתוב בהתחלה,
עם הזמן למד לכתוב.

01:19:32:02 01:19:37:20
הוא לימד אותי לכתוב,
כך אני יודע לכתוב.

01:19:41:20 01:19:45:24
היה מעייף אותך לשלב
בין העבודה ללימודים?

01:19:46:03 01:19:50:21
מאוד מעייף! ללמוד בערב
אחרי יום עבודה, זה קשה.

01:19:51:01 01:19:55:20
לומדים ותוך כדי מנמנים.

01:19:57:13 01:20:02:19
בלילה לומדים בעל פה,
אחרי זה קמים לתפילות.

01:20:02:21 01:20:06:05
כשאתה אומר לילה,
לאיזו שעה אתה מתכוון?

01:20:07:08 01:20:17:04
בשעה שלוש לפנות בוקר
לפי שעון ישראל, כמה זה שם?

01:20:17:10 01:20:20:24
שעה 9 בלילה נראה לי.
כשכאן 3 לפנות בוקר, שם 9 בלילה.

01:20:21:02 01:20:28:17
זה הזמן שבו אנחנו קמים להתפלל.
אחרי התפילה ממשיכים ללמוד בעל פה.

01:20:28:19 01:20:32:05

בבוקר?

- כן, לפנות בוקר, מייד אחרי התפילה.

01:20:32:08 01:20:38:24

בבוקר, מיד אחרי הלימודים בעל פה
ממשיכים ללמוד "דאית", תהילים.

01:20:39:24 01:20:44:10

אשמח שתקרא מהתנ"ך חלק שאתה תבחר.

01:20:46:20 01:21:00:20

אני אקרא, מדאית, תהילים מפרק א'.

01:21:00:22 01:21:27:14

קורא בשפת געז...

01:21:27:16 01:21:31:12

כך זה ממשיך. זה מזמור לדוד.

01:21:34:18 01:21:39:12

מאיפה הגיע הספר?

01:21:39:13 01:21:42:08

הבאתי אותו מאתיופיה.

01:21:42:10 01:21:48:19

למשל, בווגרה גר קסה ברקוליני, ז"ל,

01:21:48:21 01:21:56:16

כשניסיתי לעלות דרך סודן,
מסע שלא צלח,

01:21:56:18 01:22:01:16

הגעתי לווגרה ונשארתי
במשך 5 שנים.

01:22:01:18 01:22:06:18

שם לא היו להם קסים כי כל הקסים,
ביניהם קס אייליני, כבר עלו ארצה,

01:22:06:21 01:22:11:05

ביקשו ממני להיות הקס שלהם
ולכן נשארתי שם.

01:22:11:08 01:22:17:06

אז את הדאית הזה
נתן לי קסה ברקוליני.

01:22:17:21 01:22:22:01
כמה שנים זה אצלך?
- בערך 30 שנה.

01:22:23:22 01:22:26:19
כלומר קיבלת אותו במתנה?
- כן, קיבלתי אותו במתנה.

01:22:27:02 01:22:33:24
גרתי בשכנות ל-קסה ברקוליני'
מווגרה במשך ארבע שנים.

01:22:34:24 01:22:40:06
שירתי את הקהילה בתור קס,
הם כיבדו אותי מאוד,

01:22:40:11 01:22:46:04
בדרך לארץ, בעזרת הצידה
שהם דאגו לי, הגעתי לאדיס אבבה.

01:22:46:07 01:22:51:12
דסטה ארדנה, עלמו סבהט
הם בין אלה שדאגו לי.

01:22:51:18 01:23:01:24
זה יומן, נעזרים בו לחשב
מתי יוצא ראש חודש.

01:23:02:04 01:23:17:18
אני כתבתי את היומן הזה.
זה עוזר לחשב מתי חל ראש חודש.

01:23:17:24 01:23:29:24
ראש חודש הוא תחילת חודש חדש.
השנה נספרת לפי ראשי חודשים.

01:23:30:01 01:23:36:22
איך אומרים "מבצ'א" בעברית?
- אמרת ראש חודש.

01:23:36:24 01:23:48:22
מתחילים לספור מחדש בראש חודש.

01:23:49:00 01:23:59:05
חישוב נכון של ראש חודש, עוזר לנו לדעת
מתי חל יום כיפור, מתי חל פסח.

01:23:59:08 01:24:13:09
עוד דוגמאות לחגים, חג ה"עשרת",
שבועות, "בעלה-מצלט"

01:24:13:15 01:24:19:11
את כל אלה אנחנו מחשבים
לפי ראשי חודשים.

01:24:19:14 01:24:24:19
אם לא נדע מתי ראש חודש
לא נוכל לדעת מה השלב בשנה.

01:24:24:23 01:24:31:05
מה לקרוא בתורה ומתי, כל זה
מחושב רק כשיודעים מתי ראש חודש.

01:24:31:09 01:24:37:02
רק היהודים סופרים כך,
אצל הנוצרים זה שונה.

01:24:37:04 01:24:42:24
אנחנו הולכים לפי מה
שאבותינו לימדו אותנו.

01:24:43:03 01:24:52:01
כל חודש יוצא או ביום ה-30
או ה-31 לסירוגין.

01:24:52:13 01:24:57:22
כלומר אם יודעים זאת ניתן לדעת
איזה חג מתקרב ומתי בדיוק הוא חל?

01:24:57:24 01:25:01:01
נכון, כך אנו יודעים
מתי חוגגים את החג.

01:25:01:11 01:25:08:09
איך אנשים שגרים רחוק
חוגגים חגים ביחד?

01:25:08:10 01:25:12:00
איך אנשים ממקומות
רחוקים חוגגים ביחד?

01:25:12:02 01:25:18:24
למשל כשחוגגים את ראש השנה
יום כיפור, שולחים מכתב,

01:25:19:04 01:25:26:24
שולחים מכתבים
וקובעים מקום לחגוג בו.

01:25:27:04 01:25:35:01

כך בעצם נאספים כולם
וחוגגים את החגים.

01:25:37:16 01:25:41:24
שולחים מכתב ומספרים שחוגגים
בתאריך מסוים ושנחגוג ביחד?

01:25:42:02 01:25:46:12
בדיוק.
- הם מסכימים מיד?

01:25:46:15 01:25:51:02
כן, מסכימים.
- פשוט צריך להודיע להם.

01:25:51:05 01:26:00:07
כן, מודיעים. המנהיגים
מסכימים ביניהם, וכך חוגגים.

01:26:00:11 01:26:15:05
כל אחד מחשב ראש חודש אחרת.
לפעמים חל ב-30 ולפעמים ב-31.

01:26:15:08 01:26:19:09
יש הבדלים בין המקומות בחישובים?

01:26:19:11 01:26:20:17
כן. יש הבדלים.

01:26:20:19 01:26:25:05
אבל בשביל חגים, כדי לחגוג ביחד
עם כולם מודיעים לכולם.

01:26:26:13 01:26:31:15
מודיעים גם לציבור הרחב וגם לקסים.
- למה יש הבדל בתאריכי ראש חודש?

01:26:32:18 01:26:39:16
למשל באזור ווגרה, סופרים
ראי חודש כפי שסופרים בארץ.

01:26:39:24 01:26:44:21
אבל איפה שאני הייתי, ספרנו
לפי 30 לחודש ו-31 לחודש לסירוגין.

01:26:45:14 01:26:48:10
זה מה שהבדיל אותנו.

01:26:49:00 01:26:53:01
בגלל ההבדל הזה היינו

חוגגים פסח בתאריכים שונים,

01:26:53:03 01:26:59:12
למשל באחד האזורים חוגגים בחודש
הזה ואזור השני – בחודש שאחריו.

01:26:59:17 01:27:02:19
כך היינו חוגגים בתאריכים שונים.

01:27:02:23 01:27:10:03
תרים את זה למעלה בשבילך
ותקריא לי בבקשה.

01:27:11:01 01:27:16:02
זה התנ"ך, ספר בראשית.

01:27:16:04 01:27:20:06
בראשית ברא אלוהים
את השמיים ואת הארץ,

01:27:20:08 01:27:29:16
והארץ הייתה תוהו ובוהו, וחושך...
וכשזה נקרא בשפת געז נשמע כך:

01:27:29:20 01:27:34:20
קריאה בגעז...

01:27:34:23 01:27:39:23
התרגום הוא:
בראשית ברא אלוהים את השמים ואת הארץ,

01:27:40:02 01:27:45:20
והארץ הייתה תוהו ובוהו, וחושך

01:27:45:22 01:28:02:06
על פני תהום, ורוח אלוהים
מרחפת על פני המים.

01:28:02:09 01:28:06:13
ויאמר אלוהים יהי אור, ויהי אור.

01:28:06:16 01:28:12:14
וירא אלוהים את האור כי טוב
ויבדל אלוהים בין האור לבין החושך

01:28:12:19 01:28:17:21
ויקרא אלוהים לאור, יום,
ולחושך קרא לילה.

01:28:18:10 01:28:26:07

ויהי ערב ויהי בוקר, יום אחד.
כלומר זה יום ראשון.

01:28:26:09 01:28:40:24
ויאמר אלוהים, יהי רקיע בתוך המים,
ויהי מבדיל, בין מים למים,

01:28:41:02 01:28:48:21
ויעש אלוהים את הרקיע,
ויבדיל בין המים אשר מתחת לרקיע,

01:28:49:01 01:28:53:16
בין המים אשר מעל לרקיע, ויהי כן,
ויקרא אלוהים לרקיע, שמים,

01:28:53:19 01:28:57:08
ויהי ערב ויהי בוקר, יום שני.

01:28:57:14 01:29:07:14
ויאמר אלוהים, יקוו המים מתחת השמים
אל מקום אחד, ותראה היבשה, ויהי כן.

01:29:07:16 01:29:16:01
ויקרא אלוהים ליבשה ארץ, ולמקווה המים
קרא ימים. ויקרא אלוהים, כי טוב.

01:29:16:04 01:29:25:08
ויאמר אלוהים, תדשא הארץ
דשא עשב מזריע זרע,

01:29:25:12 01:29:33:08
עץ פרי עושה פרי למינו,
אשר זרעו-בו על הארץ, ויהי כן.

01:29:33:22 01:29:42:20
ותוציא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו,

01:29:43:01 01:29:51:02
ועץ עושה פרי אשר זרעו בו,
למינהו, וירא אלוהים, כי טוב.

01:29:51:04 01:29:56:12
ויהי ערב ויהי בוקר, יום שלישי.

01:29:56:14 01:30:05:22
זה התנ"ך שקניתי אחרי שהגעתי ליבנה.
יש את התנ"ך של אבא שלי.

01:30:05:24 01:30:11:05
יש לי תנ"ך גם בשפת הגעז

וגם באמהרית.

01:30:11:08 01:30:16:11
זה ספר קודש גדול, יש כאן הכול.

01:30:20:20 01:30:25:08
הייתם מקבלים שיעורי בית בלימודים?

01:30:26:06 01:30:35:12
אני לא למדתי אצל הקסים הצדיקים,
לכן הייתי נשאר בבית לעזור לאימי,

01:30:36:01 01:30:45:23
הייתי מביא לה מים מהבאר,
הייתי מביא קרשי עץ לבעירה,

01:30:46:02 01:30:48:07
גם כשהיית קטן?
- כן, כשהייתי קטן.

01:30:48:10 01:30:49:24
אני שואלת מה אחרי שכבר גדלת.

01:30:50:02 01:30:58:11
אחרי שכבר הייתי גדול,
היינו מקבלים חוברת תרגילים,

01:30:58:13 01:31:06:11
חוברת היסטוריה על מנהיגים תנ"כים,
כמו המלך דוד,

01:31:06:23 01:31:13:01
איך דוד הרג את גוליית,
הייתה הרבה היסטוריה בחוברת ובספרים,

01:31:13:04 01:31:25:09
היינו לומדים מהם.
היינו קוראים גם מזמור לדוד.

01:31:25:12 01:31:33:12
הייתם צריכים להגיד את זה בעל פה?
- את הרוב כן, היינו זוכרים בעל פה,

01:31:33:15 01:31:36:24
עד שלושה ארבעה פרקים
מזמור לדוד היינו זוכרים בעל פה.

01:31:37:02 01:31:40:21
חייבים לזכור בעל פה...
- כן, חייבים לזכור בעל פה.

01:31:40:24 01:31:44:12
כדי להיות קס צריך
לדעת את כל המזמור.

01:31:44:15 01:31:46:18
לזכור את הכול בעל פה!

01:31:46:22 01:31:53:12
את הכול בעל פה, לא רק בעל פה
אלא גם להבין אותו ולהסביר אותו.

01:31:55:11 01:31:59:19
איך אפשר ללמוד את כל זה?

01:31:59:22 01:32:09:10
לומדים יום ולילה. מה שלומדים
בלילה, נקלט מהר מאוד.

01:32:09:24 01:32:16:01
לימודי ערב זה יותר קשה
כי זה אחרי יום עבודה.

01:32:16:04 01:32:24:11
גם בעבודה אנחנו מנסים
לחזור בעל פה מה שלמדנו.

01:32:24:13 01:32:28:05
כיוון שיש הרבה תלמידים,
עושים תחרויות.

01:32:28:07 01:32:32:04
אתם לוקחים איתכם ספרים?
- לא, לא לוקחים ספרים.

01:32:32:14 01:32:35:22
רק בעל פה.
בהמשך גם התחלנו לכתוב.

01:32:35:24 01:32:42:15
אבא שלך היה בוחן אותך?
- כן, בעיקר שירה, לתפילות.

01:32:42:18 01:32:43:20
איך בדיוק?

01:32:43:22 01:32:51:08
הוא היה שואל אותי סוג
תפילה הדורשת סגנון קול מסוים.

01:32:51:12 01:32:59:19
אני מנסה והוא מתקן אותי.
אומר לי כאן צריך להיות כך וכך.

01:32:59:24 01:33:09:05
כך למדתי.
זה כמו לעשות חזרות.

01:33:09:08 01:33:12:20
אם אתה לא יודע,
האם אתה מקבל עונשים?

01:33:12:22 01:33:23:19
כן. מצליפים בי בשוט.
בהתחלה זה מסובך, קשה לקלוט.

01:33:23:23 01:33:30:08
אני זוכר שפעם הוא אמר לי
להגיד משהו ואמרתי משהו אחר,

01:33:30:12 01:33:38:09
חוזר שוב ושוב על אותה טעות,
אז הוא נתן לי סטירה חזקה.

01:33:38:14 01:33:46:21
מאותו רגע השתפרתי.
זה מקרה שקרה לי.

01:33:47:09 01:33:54:13
אחרי זה הפכתי להיות תלמיד טוב.
בארץ אסור לתת מכות לתלמיד.

01:33:54:16 01:34:00:09
נכון, בארץ לא מכים ילדים,
פותרים לרוב בדיבורים.

01:34:00:12 01:34:04:19
כדי להיות קס,
איזה מבחנים צריך לעבור?

01:34:04:22 01:34:11:10
כמו שאמרתי קודם,
צריך לסיים את מזמור לדוד,

01:34:11:13 01:34:21:14
יש הרבה לזכור בעל פה, את
"הללויה אאוגנאו" צריך לזכור גם,

01:34:21:16 01:34:32:20
יש שני פרקים ארוכים שאומרים

אותם בשישי בערב, צריך לדעת אותם.

01:34:32:22 01:34:39:02

על החגים לומדים לעומק עם הזמן.
יש עוד אחד שאומרים אותו באזכרות,

01:34:39:19 01:34:56:06

תפילת יזכור בגעז...

01:34:56:08 01:35:02:08

כך ממשיכים, לאורך שניים
או שלושה פרקים.

01:35:02:10 01:35:07:10

צריך להגיד את זה בעל פה,
בעמידה מול אנשים, אם עומדים במבחן הזה,

01:35:07:13 01:35:11:10

ואומרים בלי לטעות
מול אנשים ועומדים בפחד,

01:35:11:12 01:35:13:06

זה מבחן מאוד קשה.

01:35:13:09 01:35:22:14

מי בוחן אותך?
- המורה שלי. זה שמלמד אותי.

01:35:22:18 01:35:28:12

הוא נותן לך תאריך למבחן ולהתכונן?
או שבוחן אותך במפתיע?

01:35:28:14 01:35:36:12

אנחנו לומדים על זה יום ולילה,
המורה אומר שהוא עושה לי מבחן ידע.

01:35:36:13 01:35:44:09

אז אני מתכונן, אם אני מוכן,
אז אני נבחן.

01:35:44:11 01:35:52:17

האם יש בחינות הסמכה כדי להיות קס?

01:35:52:23 01:35:58:24

מה שאני מספר לך עכשיו
זה חלק מבחינת ההסמכה.

01:35:59:02 01:36:10:22

אני מבינה אבל אני שואלת האם ההסמכה,
טקס ההסמכה, האם יש מבחן?

01:36:11:06 01:36:20:11
לא, אחרי שעברתי את המבחנים לפני
הטקס, אין מבחן נוסף ביום הטקס.

01:36:20:15 01:36:30:08
אם כבר מגיעים ליום הטקס להסמכה,
הקס כבר יודע הכול ואנשים סומכים עליו.

01:36:30:10 01:36:38:19
עושים טקס בלי מבחן נוסף, יש מסיבה.
מי שמקבל הסמכה, נשאר בצום עם אשתו.

01:36:39:00 01:36:50:02
מביאים כבש ועז בני שנה, מימין
מחזיקים את הכבש, משמאל את העז,

01:36:50:04 01:36:57:00
כבש בצד ימין?
בימין כבש בן שנה, משמאל עז בן שנה.

01:36:57:02 01:37:05:19
מעמיד את הכבש צמוד ליד ימין שלך...
- כבש בן שנה, ובצד שמאל עז בן שנה.

01:37:05:21 01:37:09:00
ומה עושים אחרי זה?

01:37:09:21 01:37:20:03
שוחטים את שניהם, את העז שורפים,
כלומר הוא קורבן, את הכבש אוכלים,

01:37:20:06 01:37:27:24
יש עוד בשר בקר למסיבה הגדולה
ולאורחים הרבים המגיעים לטקס.

01:37:28:03 01:37:30:19
יש טלה, הרבה אוכל.
- מי מכין את כל זה?

01:37:30:21 01:37:35:23
האישה והשכנים גם עוזרים.
- מי עושה את ההסמכה?

01:37:36:02 01:37:49:05
הקסים הוותיקים, המורה עצמו והציבור
שבא לטקס הסמכה ומאמין שיקבל שירות טוב.

01:37:49:09 01:37:57:03
אתה עומד מול הקסים המסמיכים...

- כן, יושב על כסא עם אשתי,

01:37:57:14 01:38:04:21
כל שאר אנשים עומדים מסביב,
עושים תפילות ומזמורים,

01:38:05:05 01:38:10:23
אחר כך אוכלים, שותים ורוקדים.

01:38:10:24 01:38:12:10
יש ריקודים?
- כן.

01:38:12:23 01:38:16:15
איפה הקסים יושבים אחרי זה?
- בבית הכנסת.

01:38:16:24 01:38:22:03
הכול מתקיים בבית הכנסת?
- כן, זה קורה בבית הכנסת.

01:38:22:08 01:38:25:20
מה אתה זוכר מיום ההסמכה?

01:38:26:11 01:38:37:16
קיבלתי את ההסמכה בתקופה
שהתחיל המסע לסודן.

01:38:37:20 01:38:42:20
לפני כן הייתי משרת כדיאקון.

01:38:43:11 01:38:57:15
אנשים מווגרה ביקשו שאני אשרת אותם
נקס כי הקסים שלהם כבר עלו לארץ.

01:38:57:17 01:39:02:19
שלחו מכתב בקשה.
לכן הלכתי לשם והוסמכתי בווגרה.

01:39:03:16 01:39:10:16
קורבנות, העז והכבש,
אבא דאג לי לזה.

01:39:10:24 01:39:19:13
הכנו מסיבה גדולה,
הוזמנו הרבה אורחים, אכלו ושתו.

01:39:19:21 01:39:36:04
הסמיכו אותי, עשו תפילות ומזמורים,
שבוע לאחר מכן חזרתי אל המשפחה שלי.

01:39:36:21 01:39:41:02
איך התכוננת ליום הטקס?

01:39:41:09 01:39:48:03
עשיתי הכנות. מי שיש לו יכולת כלכלית חזקה,

01:39:48:07 01:39:53:14
עושה מסיבה גדולה יותר ומזמין יותר אנשים.

01:39:53:19 01:39:59:02
מי שאין לו, עושה הכנות איך שהוא יכול.

01:40:00:01 01:40:02:24
ואתה בעצמך מתכונן לטקס?

01:40:03:02 01:40:08:16
צריך להיות נקי ומטוהר, לאכול במשך ימים לפני הטקס רק גרעינים למיניהם.

01:40:08:19 01:40:11:08
למשך כמה ימים?

01:40:12:07 01:40:15:14
אם אפשר עד שבוע, אחרת מספיק שלושה ימים.

01:40:16:08 01:40:22:20
גם אשתי וגם אני צמים במשך הימים הללו.

01:40:23:02 01:40:25:19
צמים כל יום עד הערב.

01:40:25:23 01:40:30:18
עד שמסמיכים אותך? - עד שמקריבים את הקורבן.

01:40:32:03 01:40:36:22
מי האורחים, המוזמנים? - כל הציבור בסביבה מוזמן.

01:40:36:24 01:40:43:06
יש כאלה שמגיעים ממקומות רחוקים? - כן, לפעמים יש מוזמנים גם מרחוק.

01:40:44:05 01:40:54:24
הרי משרתים את הציבור, בלי לעשות

איפה ואיפה לכן כולם מוזמנים לטקס.

01:40:55:05 01:41:01:11

מה אסור לקס לעשות?

01:41:01:13 01:41:06:17

כלומר אוכל ושתייה או משהו אחר?

01:41:06:21 01:41:20:09

בימי קדם, אחרי שמקריבים קורבן, אוכלים מהבשר עד שלושה ימים,

01:41:20:19 01:41:24:20

מה שנותר אחרי שלושה ימים היו שורפים אותו.

01:41:24:22 01:41:34:08

בימי קדם, אחרי שלושה ימים מהקורבן, לא היו אוכלים מהבשר. היו שורפים.

01:41:34:20 01:41:47:18

בנוסף, הבעל והאישה צריכים לשמור על טהרה, צריכים להיות נקיים,

01:41:47:23 01:41:57:17

אם הם נפגשו, הם חייבים לנקות את עצמם, וגם להתרחק מהבית עד הערב.

01:41:58:16 01:42:05:10

לא כמו בארץ, אז היינו מקפידים שאחרי מגע עם אישה לא נכנסים לבית כנסת באותו בוקר.

01:42:08:21 01:42:13:19

האישה צריכה לנקוט משנה זהירות ולהיות טהורה,

01:42:13:24 01:42:23:24

הבעל חייב לנקות את עצמו ולהיעדר מהבית עד הערב אחרי מגע עם האישה.

01:42:24:09 01:42:27:20

או לפחות להתקלח ממש טוב, אם הוא לא יכול להיעדר ליום שלם.

01:42:28:03 01:42:35:05

בזמן הזה אסור לו להיכנס לבית כנסת. על כל זה צריך להקפיד.

01:42:35:08 01:42:43:17

מאז שעלינו לארץ מנסים

להקפיד ככל יכולתנו.

01:42:43:20 01:42:52:03
אשתי סובלת מאוד עד היום מתקופת המחזור,
היא יושבת בחדר אחד עד סוף המחזור.

01:42:52:09 01:43:00:03
אני גם סובל מטיפול בילדים
לבד בתקופות האלו.

01:43:04:24 01:43:09:22
אחרי שמשמיכים אותך,
אתה מתחיל לעבוד כקס מיד?

01:43:10:02 01:43:12:23
תספר מה שאתה זוכר.

01:43:14:13 01:43:19:03
לא מיד, נכנסים לתפקיד לאט לאט,

01:43:19:22 01:43:28:12
למשל, אני לא יכול לשחוט
שחיטה כשרה כשיש קס מבוגר יותר ממני,

01:43:28:24 01:43:36:18
אלא אם אני מקבל את האישור שלו,
או שיש לו בעיה והוא לא יכול.

01:43:36:20 01:43:51:03
בנוסף לכך, כשמברכים,
מי שמבוגר יותר מברך קודם.

01:43:51:04 01:43:59:13
מקפידים על הברכות
ועל סדר המברכים.

01:44:00:06 01:44:03:16
כשאינן קסים אחרים,
אתה עושה את הכול, לא?

01:44:03:19 01:44:11:01
אם אין קסים אחרים אחריותי
לעשות הכול לפי המנהג.

01:44:11:22 01:44:14:22
מה זה "יבס אבט"?

01:44:14:24 01:44:30:09
"יבס אבט" הוא קס שמדריך אנשים
איך לאזן בין הצרכים פיזיים והרוחניים.

01:44:30:14 01:44:37:01
צריך לדאוג בחיים על אחרי המוות,
להציל את הנפש בזמן שעוד חיים,

01:44:37:02 01:44:46:12
אנשים יכול לעשות בטעות
דברים שאסורים לפי התורה,

01:44:46:20 01:44:53:17
כשהוא מגלה על המעידה הוא צריך להתוודות
ולכפר על החטא, לבקש מחילה מאלוהים.

01:44:53:21 01:44:58:20
אם זו עברה כבדה,
הוא צריך להביא קורבן,

01:44:58:24 01:45:06:20
אם זו עברה קלה, צריך לצום,
לאכול גרעינים בלבד במשך שבוע ימים.

01:45:06:24 01:45:13:15
למשל אם הוא חילל שבת,
זו נחשבת לעברה חמורה,

01:45:13:21 01:45:22:13
הוא צריך להתפלל במשך שבעה שבועות,
הוא צריך להביא פיצוי על חילול שבת.

01:45:22:17 01:45:29:21
כל זה כדי להרתיע אותנו שלא
יחזור על העבירה כל עוד הוא חי.

01:45:29:24 01:45:36:05
כדי להציל את הנשמה שלו,
שלא תיזרק לגיהנום ביום הדין.

01:45:37:03 01:45:45:16
לכל בן אדם היה "יבס אבט"?
- כל אחד צריך שיהיה לו אחד כזה.

01:45:47:12 01:45:56:10
אמרת שכל אחד ידאג שיהיה לו
"יבס אבט", האם זה חייב להיות קס?

01:45:56:12 01:46:02:00
כן, גם לקס עצמו צריך להיות
"יבס אבט", קס אחר.

01:46:02:04 01:46:05:06

אנשים רגילים דואגים ל-"נבס אבט".

01:46:05:11 01:46:13:19
גם הקסים דואגים לעצמם, הוא יהיה
"יבס אבט" שלי, ואני אהיה שלו.

01:46:14:07 01:46:20:23
כשמישהו עושה עברה כלשהי, הקס
מפציר בו לחזור בו מהעברה.

01:46:21:01 01:46:25:03
אם הוא טוען שלא עשה עברה,
האל יעיד נגדו.

01:46:25:07 01:46:29:05
אם יודה על העברה, האל יסלח לו.

01:46:29:08 01:46:32:22
אם לא יודה וימשיך להכחיש,
האל יעיד נגדו ויחמיר את גורלו.

01:46:32:24 01:46:37:08
למשל היה מלך ישראל
שקראו לו המלך מנשה,

01:46:37:11 01:46:45:01
הוא הביא ילדה מאישה גויה
והקריב את כל הילדים שלו לעבודת אלילים.

01:46:45:08 01:47:00:04
כשהבין את הטעות שלו, ביקש סליחה,
התפלל יומם ולילה, הודה שהוא טעה,

01:47:00:06 01:47:04:16
האל הרחום ריחם עליו וסלח לו.

01:47:05:08 01:47:15:07
לכן, מי שעושה עברה, צריך להודות
ולבקש סליחה, להגיד רק את האמת.

01:47:15:24 01:47:20:06
משלמים ל-"נבס אבט"?

01:47:20:08 01:47:37:01
כן, נותנים לו מעשרות מהיבול,
10 אחוזים מהכנסה.

01:47:37:03 01:47:45:20
גם כשנולד כבש בכור,
אפילו בכורים של חמורים,

01:47:45:24 01:47:48:24
נותנים ל-"נבס אבט"
ומקבלים ברכה.

01:47:49:02 01:47:54:13
אלוהים אומר, אם תעשה זאת, תבורך.
לכן עושים את זה.

01:47:55:02 01:48:03:19
לכוהנים לא היו אדמות בבעלותם,
לא היה להם נכס או קרקעות,

01:48:03:23 01:48:11:05
הנכס שלהם היה מעשרות
וקורבנות שמביאים להם,

01:48:11:24 01:48:19:23
זה תחליף לנכס וקרקע,
זו המתנה היחידה שמקבלים.

01:48:20:12 01:48:27:20
היית "יבס אבט" לאנשים אחרים?
- כן, אני עדיין יבס אבט לציבור.

01:48:27:24 01:48:32:17
לציבור כן, אבל אני מתכוונת,
האם אנשים יחידים באים

01:48:32:20 01:48:34:21
ומבקשים ממך להיות יבס אבט שלהם?

01:48:34:24 01:48:40:13
כן. אני שואל אם היה לו
בעבר יבס אבט אחר,

01:48:40:22 01:48:49:07
אם היה לו, אני מברר עם
ה-"יבס אבט" שלו למה שלח אותו אליי.

01:48:49:13 01:48:51:22
אתה מברר למה עזב
את הראשון ובא אליך?

01:48:51:24 01:48:54:11
כן, בדיוק. חייבת להיות סיבה.

01:48:54:13 01:49:02:12
אם הוא אומר שלא היה לו, אני אומר
לו לספר לי כל עברה שעשה בחייו.

01:49:02:14 01:49:06:12
על עברות שביצע יש להביא קורבן,
צריך להתפלל, לצום.

01:49:06:16 01:49:15:24
באמצעות תפילות וסגידות וצום,
מעבירים לאלוהים את שליטה על הגוף.

01:49:16:03 01:49:26:15
אם הוא מסכים לעשות את זה ואכן עושה,
מאותו יום אני אהיה "יבס אבט" שלו,

01:49:26:17 01:49:29:08
והוא יעשה מה שאני אומר לו.

01:49:29:13 01:49:37:00
כל כמה זמן בא אליך, למשל?
לאן הוא מגיע? איפה מתקיימים המפגשים?

01:49:37:07 01:49:40:19
כאן בארץ, הוא בא לבית שלי.

01:49:40:24 01:49:44:05
כל כמה זמן הוא בא אליך?
האם רק כשהוא עושה עברות?

01:49:44:07 01:49:45:24
או שהוא יכול לבוא גם סתם ככה?

01:49:46:02 01:50:06:20
אם הוא ראה חלומות רעים, התעניין
לגבי התורה והמצוות, הוא יכול לבוא.

01:50:06:22 01:50:12:13
מה זה "דבתרא"?

01:50:12:14 01:50:24:14
"דבתרא", זה המקום בו שמים
את התורה בבית כנסת, ארון הברית.

01:50:24:15 01:50:30:18
זה מה שנקרא "דבתרא"?
- כן, אבל באתיפיה, שינו את המשמעות,

01:50:30:21 01:50:35:08
נתנו לזה משמעות אחרת, מגיד עתידות.
שינו את המשמעות.

01:50:35:12 01:50:39:18

זה ארון הקודש בעברית.
- זה הארון שבו שמים את התורה?

01:50:40:01 01:50:43:05

נכון.
- אז למה שינו את המשמעות?

01:50:43:08 01:50:51:21

שינו את זה כשהיינו בגלות
ולנו הכוהנים, קראו לנו קס.

01:50:52:05 01:51:03:08

מגיד עתידות נקרא "דבתרא" כשבעצם
זה ארון הברית, ארון לספר תורה.

01:51:03:13 01:51:10:08

מה תפקיד מי שנקראים "דבתרא"?
- כישופים וקסמים.

01:51:10:16 01:51:25:13

מין אסטרולוגים שאומרים
על טיבו של אדם ועל התנהגותו.

01:51:25:17 01:51:35:00

הם לא הולכים לפי הדת, במקום זה
הולכים לפי הכוכבים, נכון?

01:51:35:04 01:51:41:15

כן. הולכים לפי הכוכבים.
- איך הם לומדים את זה?

01:51:43:13 01:51:58:14

לומדים מאנשים, בגולה
עבודה כזו מכניסה הרבה כסף.

01:51:58:24 01:52:04:24

הוא אומר שהוא יודע
מה טוב בשבילך, אוסף כסף.

01:52:06:00 01:52:15:10

קס, הכהן, הוא מהשושלת הלוי,
צריך להדריך את העם לפי התורה.

01:52:15:13 01:52:17:00

אסור לו לעבוד כ-"דבתרא".

01:52:17:04 01:52:23:13

איך רואים את ה-"דבתרא",
באופן שלילי, חיובי?

01:52:25:07 01:52:37:08
הקס הולך לפי התורה בעוד שה-"דבתרא",
הולך לפי דברים אחרים.

01:52:37:16 01:52:42:20
השאלה היא האם רואים אותו
באופן חיובי או שלילי?

01:52:42:22 01:52:48:05
זו עבודה אסורה.
- אתה אומר שאסור לעסוק בזה.

01:52:48:08 01:52:50:11
כן, זה אסור.

01:52:50:18 01:53:00:16
בתקופת נוח, כשירד המבול,
הספרים של עובדי האלילים נמחקו,

01:53:00:23 01:53:07:00
אבל מסתבר שהם חקקו אותם
על אבנים ומצאו אותם אחרי המבול.

01:53:07:04 01:53:09:12
עוד פעם, לא הבנתי.

01:53:09:17 01:53:22:19
במבול בתקופת נוח, כשהעולם נמחק,
גם הספרים של ה"דבתרא" נמחקו,

01:53:23:00 01:53:27:14
אבל מסתבר שהם חקקו אותם
על אבנים ומצאו אותם אחרי המבול.

01:53:27:16 01:53:30:14
כך בעצם המשיכו להשתמש
בהם גם אחרי המבול.

01:53:30:18 01:53:33:04
זה משול לשליש ממלכה,
ממלכה לא שלמה.

01:53:33:21 01:53:44:01
שאלה אחרונה, למה אתה
הכי מתגעגע בחיים באתיופיה?

01:53:44:05 01:53:58:15
אני הכי מתגעגע למסיבות
בתקופת איסוף היבול,

01:53:58:17 01:54:00:13

אני מתגעגע לזה!

01:54:00:18 01:54:05:19

עוד דבר נוסף שאני מתגעגע
אליו הוא תקופת החתונות, "קבלה".